

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**ŞİDDETE UĞRAYAN VE UĞRAMAYAN KADINLARIN PSİKOLOJİK İYİ
OLUŞ VE SÜREKLİ ÖFKE DÜZEYLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK
ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve Nur GÜNGÖR

Lefkoşa

Haziran, 2023

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ŞİDDETE UĞRAYAN VE UĞRAMAYAN KADINLARIN PSİKOLOJİK İYİ
OLUŞ VE SÜREKLİ ÖFKE DÜZEYLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK
ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve Nur GÜNGÖR

Tez Danışmanı

DR. BİNGÜL SUBAŞI HARMANCI

Lefkoşa

Haziran, 2023

Onay

MERVE NUR GÜNGÖR tarafından hazırlanan “ Şiddete Uğrayan Ve Uğramayan Kadınların Psikolojik İyi Oluş, Sürekli Öfke Düzeyinin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Klinik Psikoloji Anabilim/ Ana sanat Dalında Yüksek Lisans/ Doktora Tezi olarak 05/06/2023 tarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Adı – Soyadı

İmza

Jüri Başkanı:

Yrd. Doç. Dr. Yasemin SORAKIN

Jüri Üyesi:

Doç. Dr. Ezgi ULU

Danışman:

Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI

Anabilim Dalı Başkanı Onayı

...../...../2023

Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ

Anabilim Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../2023

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer

Enstitü Müdürü

Etik İlkelerine Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Merve Nur Güngör

../06/2023

Teşekkür

Öncelikle bin bir zorlukla ve emeklerle yapmış olduğum bu çalışmamı bitirmemi nasip eden Rabbime sonrasında da her türlü bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren tez danışmanım ve değerli hocam Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI'ya çok kıymetli katkıları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim süresince kendilerinden çok şey öğrendiğim bilgi ve birikimlerini derslerde ve ders aralarında bizimle paylaşan Yakın Doğu Üniversitesi akademik kadrosuna özellikle değerli hocalarım Yrd. Doç Dr. Meryem KARAGÜZEL, Yrd. Doç Dr. Hande ÇELİKAY hocama teşekkür ederim.

Yaşamımın her aşamasında olduğu gibi, tez çalışmam sırasında da bana verdikleri sonsuz moral, sevgi ve destekleri için sevgili aileme her zaman yanımda olan okumamda maddi manevi her türlü desteği esirgemeyen canım annem Şahinaz Güngör'e ve sevgili down sendromu kardeşim Rabia Nur Güngör'e ve değerli babam İrfan Güngör'e en içten teşekkürlerimi sunar; ayrıca, tüm tez çalışmam süresince bana güvenen destek veren, gönüllü olarak katkıda bulunan ve çalışmamda katılımcıları bulmamda bana destek veren İHH dernek başkanı sayın İHH Muş şubesi başkanı Hasan KONUŞUK Beye, Kıbrıs SEVKAD dernek başkanı Emre Erdem beye ve diğer kadın derneklerine sonsuz teşekkür ederim.

Merve Nur Güngör

Özet

Şiddete Uğrayan Ve Uğramayan Kadınların Psikolojik İyi Oluş Ve Sürekli Öfke Düzeylerinin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi

Güngör, Merve Nur

Yüksek Lisans, Klinik Psikoloji Bilim Dalı

.....(09).....(2023), ... (22)..sayfa

Bu araştırmada şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleri ve sürekli öfke düzeylerinin sosyo-demografik özelliklerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma da nicel araştırma modellerinden Nedensel Karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Çalışmada şiddete uğrayan kadınlar, amaçsal örnekleme yöntemi ile şiddete uğramayan kadınlar ise kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşlarının incelendiği bu araştırmaya 316'sı şiddete uğrayan ve 315'i şiddete uğramayan olmak üzere toplam 631 kadın dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki; sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar şiddete uğramayanlardan yüksek, öfke kontrolü puanları ise düşük olduğu bulunmuştur. Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı fark olduğu, şiddete uğrayanların daha düşük puan aldığı belirlenmiştir. Bir diğer sonuç olarak bu araştırmada, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşları detaylı olarak incelenmiş, birbiriyle karşılaştırılmış, çeşitli sosyo-demografik özelliklerin bunlar üzerindeki etkileri tespit edilmiştir. Sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiler ortaya konulmuş, sürekli öfkenin iyi oluş üzerindeki etkisi tespit edilmiş ve sosyo-demografik özellikler, sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş puanları kullanılarak ve kadınların şiddete uğrama olasılıkları hesaplanmıştır. Yapılan çalışma, şiddetin kadınların psikolojik durumları üzerinde bıraktığı etkilerin incelenmesi ve gelecekte etkin müdahale uygulanabilmesi açısından ruh sağlığı çalışanlarına ışık tutmaktadır.

Anahtar kelimeler: *Şiddete uğrayan kadınlar, psikolojik iyi oluş, sürekli öfke düzeyi, şiddet, kadın*

Abstract

Investigation Of The Psychological Well-Being And Continuous Angry Levels Of Women With And Without Violation According To Sociodemographic Characteristics

Gungor, Merve Nur

MA, Department of Clinical psychology

..... 2023, Pages

In this study, it is aimed to examine the psychological well-being levels and trait anger levels of women who have been subjected to violence and who have not been subjected to violence, according to their socio-demographic characteristics. Causal Comparison model, one of the quantitative research models, was used in this study. In the study, the women who were exposed to violence were selected by the purposive sampling method and the women who were not subjected to violence were selected by the convenience sampling method. The research has two universes and two samples. A total of 631 women, 316 of whom were victims of violence and 315 who were not subjected to violence, were included in this study, which examined the trait anger and psychological well-being of women who were and were not exposed to violence. As a result of the research, in the Trait Anger Scale of the women who were subjected to violence; It was found that the scores they got from trait anger, anger in and anger out were higher than those who were not exposed to violence, and their anger control scores were lower. As another result, in this study, trait anger and psychological well-being of women who have been subjected to violence and those who have not been subjected to violence were examined in detail, compared with each other, and the effects of various socio-demographic characteristics on them were determined. The relationships between trait anger and psychological well-being were revealed, the effect of trait anger on well-being was determined, and the probability of women being subjected to violence was calculated by using socio-demographic characteristics, trait anger and psychological well-being scores. It has been determined that there is a statistically significant difference between the scores of the Psychological Well-Being Scale of the women who have been subjected to violence and those who have not, and those who have been subjected to violence have lower scores. The study sheds light on Psychological health professionals in

terms of examining the effects of violence on women's psychological states and applying effective intervention in the future.

Keywords: *Women subjected to violence, psychological well-being, trait anger level, violence, women.*

İçindekiler

Onay	Error! Bookmark not defined.
Etik İlkeler Uygunluk Beyanı	ii
Teşekkür	iii
Özet	iv
Abstract	v
İçindekiler	vii
Tablolar Listesi	ix
Kısaltmalar	xi

BÖLÜM I

Giriş	1
1.1. PROBLEM DURUMU	4
1.2. ÇALIŞMANIN AMACI.....	5
1.2.1. <i>Alt Amaçlar</i>	6
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	6
1.4. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI	7
1.5. TANIMLAR.....	8

BÖLÜM II

Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar	9
2.1. ŞİDDET	9
2.2. KADINA ŞİDDET EPİDEMİYOLOJİSİ	10
2.3. ÖFKE VE TARİHÇESİ	12
2.4. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ KAVRAMI.....	14
2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	16

BÖLÜM III

Yöntem	21
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	21
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	21
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	21
3.3.1. <i>Kişisel Bilgi Formu</i>	22
3.3.2. <i>Psikolojik İyi Oluş Ölçeği</i>	22
3.3.3. <i>Sürekli Öfke Ölçeği</i>	22
3.4. ÇALIŞMA PLANI.....	23

3.5. VERİLERİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ.....	23
BÖLÜM IV	
Bulgular ve Yorumlar	26
BÖLÜM V	
Tartışma	46
BÖLÜM VI	
Sonuç ve Öneriler	51
SONUÇ.....	51
ÖNERİLER	53
Kaynakça.....	55
Ekler	61
Ek 1. AYDINLATILMIŞ ONAM.....	61
EK-2. BİLGİLENDİRME FORMU	62
EK-3. SOSYO-DEMOGRAFİK VERİ FORMU.....	63
EK.4. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	64
EK-5. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ	65
EK-6. SÜREKLİ ÖFKE ÖLÇEĞİ SORULARI	66
EK-7. ETİK KURULU İZİNİ	67
EK-8. İZİNLER	68
ÖZGEÇMİŞ.....	72
İNTİHAL RAPORU	73

Tablolar Listesi

Tablo 1.	
<i>Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Normallik Testi Sonuçları</i>	24
Tablo 2.	
<i>Sürekli Öfke ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeklerinin Cronbach Alfa Katsayı Tablosu</i>	25
Tablo 3.	
<i>Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılma Sonuçları.....</i>	26
Tablo 4.	
<i>Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları</i>	28
Tablo 5.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Yaşa Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları</i>	29
Tablo 6.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Eğitime Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları</i>	30
Tablo 7.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Medeni Duruma Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları</i>	31
Tablo 8.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Çalışma Durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları</i>	32
Tablo 9.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Gelir Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları</i>	34
Tablo 10.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyonlar</i>	35
Tablo 11.	
<i>Şiddete Uğrayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu</i>	36

Tablo 12.

Şiddete Uğramayan Kadınların Yaşa Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları 37

Tablo 13.

Şiddete Uğramayan Kadınların Eğitim Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları 38

Tablo 14.

Şiddete Uğramayan Kadınların Medeni Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları 39

Tablo 15.

Şiddete Uğramayan Kadınların Çalışma Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları 40

Tablo 16.

Şiddete Uğramayan Kadınların Gelirine Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları 41

Tablo 17.

Şiddete Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Arasındaki Korelasyonlar..... 43

Tablo 18.

Şiddete Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği Puanlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu..... 44

Tablo 19.

Kadınların Şiddete Uğrama Riskine Sosyo-Demografik Özelliklerin, Sürekli Öfke Ölçeği Puanlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Yordama Durumu 45

Kısaltmalar

Akt. :	Aktaran
DSÖ:	Dünya Sağlık Örgütü
N :	Kişi Sayısı
PIÖÖ:	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği
SÖÖ:	Sürekli Öfke Ölçeği
SPSS:	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
Vd. :	Ve diğerleri

BÖLÜM I

Giriş

Son zamanlarda oldukça artan kadına şiddet olayları nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü'nün (2018) yayınladığı verilerde şiddetin en çok kadına özgü yapıldığı ortaya konulmuştur. Kadına yönelik şiddet, eşit olmayan bedensel güç ilişkisi ile alakalı olduğu bu nedenle de cinsiyete dayalı olarak kadınların bedensel bütünlüklerinin, onur ve gururlarının ihmal edildiği bir saldırı olarak tanımlanmaktadır. Şiddetin detaylı bir tanımını yapacak olursak negatif biyolojik, psikolojik ve sosyal nedenlerle ortaya çıkan dört çeşit şiddet bulunmaktadır (Yöyen, 2017). İlki fiziksel şiddet; itme-kakma, dövme, vurma, tokatlama, tekme, bıçaklama gibi eylemleri içermektedir. İkincisi cinsel şiddet; tecavüz etme, zorla ya da erken yaşta evlendirme, laf atma, kaba/duygusal baskı kullanarak cinsel ilişkiye zorlama ve ya mecbur etme gibi davranışları içermektedir (Avcı & Güdekli, 2018). Psikolojik şiddet; aşağılayıcı kelimeler kullanımı-rencide içerikli, küfür etme, mahcup hissettirme, sürekli eleştirme, alay etme, isim takma, sosyal olarak kişiyi dışlama, sevgi göstermeme, diğer insanların yanında kişiyi eleştirme ve küçük, yetersiz ve değersiz gösterme gibi davranışları içermektedir. Son şiddet türü ise ekonomik şiddettir; zorla kişinin parasını yönetme, elinden alma gibi davranışlarda bu kategoriye girmektedir (Atalay, 2020). Bu davranışlarının yanında kadınların yaşadığı farklı şiddet davranışları da vardır: Kadının bir yere kilitlenmesi, parasının elinden alınması, istenilen davranışı yapmaması durumunda ağır cezalar verilmesi; nedensiz bir şekilde maddi ve fiziksel her türlü şiddet unsurlarına maruz kalmaktadır.

Ekonomik bağımsızlıklarını edinen kadınlarda da ekonomik bağımsızlığı olmayan kadınlarda da aynı şiddet türleri görülmüştür (İnci, 2019). Hukuksal kayıtlara geçmemiş fakat eşinden, romantik ilişki yaşadığı partnerinden veya bir yakınından şiddette uğramış birden fazla kadın mevcut bulunmaktadır (Ağırman & Arıca, 2019). Şiddeti deneyimleyen kadınlar, şiddette maruz kalma durumlarını saklayamaya çalışarak yaşanan önemini ve kendisindeki etkisini azımsamaya çalışabilmektedir. Şiddet, genellikle evde ya da özel bir yerde gerçekleştiğinden şiddeti saklayabilmektedirler. Kadınların şiddette uğradıktan sonraki süreçte ne yapmaları gerektiğini bilmemeleri, hak ve özgürlüklerinden bir haber olmaları nedeniyle çaresiz hissetme, etiketlenme ve yargılanma korkusu yaşayabilmektedirler.

Ayrıca bu gibi nedenler, şiddet düzeyini değerlendirmeyi ve şiddetin tespit edilmesini zorlaştırmaktadır (Eşkinat, 2013). Aynı zamanda kadınlar ilişkileri veya evlilikleri hususunda suçluluk ve utanç duymaları da yargıya haber vermeme nedenlerindedir (Şahin & Çanakçı, 2022).

Kadına yönelik şiddet, literatürde daha çok üç başlık altında yer almıştır. Bu tanımlar: Aile içi şiddet boyutu, eşler arası şiddet boyutu, cinsiyet temelli şiddet boyutu gibi tanımlarla yer almaktadır (Yılmaz& Karakuş,2019).

Aile içi şiddet boyutunda şiddet; aile üyelerinden biri tarafından kadının maruz kaldığı fiziksel veya psikolojik sağlığını ve özgürlüğünü tehdit eden kişiliğine veya kişilik gelişimine ciddi seviyede zarar veren davranışlar ya da ihlal olarak adlandırılmaktadır(Doğrucan & Yıldırım, 2020). Aile bireyin ilk hayat kodlarını edindiği ortamdır. Ailede edindiği tüm bilgileri ve becerileri yaşamanda sergilemektedir. Kabul veya ret şeklinde kadının hayatını belirlediği söylenilebilir (Akbulut, 2022). Kadın, maruz kaldığı şiddet davranışını zihnine kodlayabilir veya model alabilir. Bu durum, kadının kişilik gelişiminde iletişim dili ve aracı olarak gün yüzüne çıkmaktadır. Anne, baba, abi veya akrabalarından görülen bu şiddet eylemi meşrulaşmış olmaktadır. Şiddeti uygulayanın, şiddete gerekçe oluşturması ve şiddeti haklı çıkarma çabası, meşrulaştırma işleminin temelini oluşturmaktadır. Havva ve ark. (2019) çalışmalarında böylelikle hatalı bir davranış bir kültüre forma dönüşerek nesilden nesile aktarılma sağladığını söylemektedir. Bu durum, aile içinde şiddetin bir gerekçesi bir mantığı varmış gibi algılanmakta ve genellemektedir. Sonuç olarak kadına yönelik aile içi şiddet, toplumsal olarak da herhangi bir alanda ve herhangi bir şekilde karşımıza çıkabilmektedir (Haylı & Gökdoğan, 2019).

Bir diğer unsur, eşler arası şiddet olan partner şiddetine baktığımızda çarpıcı veriler göze çarpmaktadır. Örneğin; kadın cinayeti işleyen erkeklerin %30'unun eski ya da ayrı yaşanan partnerlerini öldürdükleri ortaya konulmuştur. Bu analizlerden çıkarılması gereken sonuç, mutsuz bir evliliği veya ilişkiyi sonlandırmış birçok kadının bu ilişkiden feragat edemedikleri ve hatta yaşamlarının genellikle ölüm, psikolojik travmatik etkiler veya ağır yaralanma ile sonlandırıldığıdır (Atakay, 2014). Bu verilerden çıkarılacak sonuçlardan biri de; bu kadınların eşlerinin, kadının kendine ait bir hayatı ve kararları olabileceği algısına sahip olmayan, evlilik ve ilişki kurma yönündeki inançları ilkel ve yobaz olan, kadını namus ya da kendine ait bir

nesne olarak gören bir düşünce oluşumları mevcuttur. Ayrıca kadın isteklerine biat etmediğinde ya da kadın birlikteliği sonlandırmak istediğinde bulunduğu erkeğin bundan dolayı öfke duyup kadına zarar vermesi gerektiğini düşünen bir düşünce yapısına sahiptirler. (Bulut, 2020). Bu yanlış düşünce yapısına sahip bireyler sosyal bağlamda, bireysel ve toplumsal çapta eğitilmezlerse topluma risk unsuru olarak zarar vermeye devam edeceklerdir (Yunus & Ark., 2018). Nitekim literatürde ki araştırmalarda şiddet gören kadınların, şiddete maruz kalmamak için -yemeği eşinin istediği gibi yapmaya özen gösterse de, çocuklarının ağlamasını engellemek için çocuklarının uyku saatini eşinin işten geliş saatine göre ayarlasa da bu çabalar sonucu değiştirmemektedir. Kadın şiddet gördüğün de yine kendi davranışlarında hata olup olmadığını düşünmektedir. Döğücü & Başer'inde (2018) yılında yaptığı araştırmada evli kadınların maruz kaldıkları aile içi şiddetin kadınların benlik saygılarına negatif yönde etkilediği, istatistiksel olarak anlamlı yönde aralarında bir ilişki olduğunu saptamıştır. Eş şiddeti arttıkça kadınların benlik saygılarında azalma olduğunu çalışma verileri göstermiştir. Aile içi kadına yönelik şiddetin 25 yaş altındaki kadınlarda diğer yaş gruplarına oranla daha fazla rastlandığı ve aile içi gelir düzeyi ve kadınların eğitim durumu yükseldikçe şiddetin azaldığı saptanmıştır (Kurt & Ark., 2018).

Yaşadığımız dünyanın genelinde ataerkil bir zihniyetin hâkim olduğu varsayılırsa Doğrucan& Yıldırım, (2020) son unsur, şiddetin cinsiyet boyutunda kadına yönelik uygulanan fiziksel, cinsel, ekonomik şiddet ve toplumsal şiddet çifte standart uygulandığı gözlemlenmiştir. Erkek ataerkil toplumsal normları kullanarak kadına yönelik çifte standart ve şiddet uygulamayı kendine verilmiş bir hak ve gerekçe olarak görmekte ve göstermektedir (Çelik, 2016). Erkek için gayet normal kabul edilen durumlar, kadının başına geldiğinde bir kan davasına dönüştürülebilmektedir. Toplumsal olarak ahlaki görülmeyen bir durumun her iki cins için de yanlış olması gerekirken, kadın için yanlış olan erkek için doğru olarak görülebilmektedir. Bu çelişkili ve ayrımcılık içerikli anlayışlar toplumdaki kadın aleyhine kuşaktan kuşağa aktarılmıştır (Can, 2013). Buna binaen tıp fakültesinde yapılan bir çalışmada (2019) kadına yönelik görüş ve tutumlarla alakalı 'bazı durumlarda şiddet çözüm yolu olabilir' görüşüne erkeklerin %36,7'si kadın öğrencilerin %6'sı onaylamıştır. Erkeklerin %32,3'ünün 'erkeğin kadına şiddet uygulaması için geçerli nedenleri olabilir' görüşüne katılmışlardır. Çalışmalarda

bireyin ailede kadına şiddete tanık olduğu görülmüştür. Aile içi şiddetin sosyal öğrenme ve tutum geliştirmede etkisi kaçınılmazdır. Çünkü toplumdaki ve bireydeki kadının yeri ve değeri ilk etki aileden başlamaktadır (Doğrucan, 2020).

1.1. Problem Durumu

Dünya geneline baktığımızda kadınların en çok tanıdıkları, en yakın hayatlarında bulunan bireylerin şiddetine maruz kaldığı, geniş çaplı araştırma bulgularında saptanmıştır (İnce, 2008). Şiddet, hem Türkiye’de hem de dünya çapında görülen sosyal problem olma özelliği taşımaktadır. Kadınların yaşam kalitelerini düşürmekte ve psikolojik olarak iyi olma durumlarına büyük bir darbe vermektedir. Bu nedenlerle kadına yönelik şiddet, temel insan hakkı ihlali olarak görülmektedir. Kadınların toplumda baskıya maruz kalması; eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel vb. pek çok alanda eşitsizliğe neden olmaktadır (Tekindal & ark., 2018). Bu durum, şiddetin neden olduğu fiziksel, psikolojik ve sosyal zararları daha yıkıcı ve daha olumsuz bir hale getirmektedir. Yakın, güven veren, özel bir ilişkiye sahip olduğu bireyden şiddet davranışının gelmesi kadında daha yıkıcı sonuçlara netice vermektedir (Pınar, 2013).

Şiddet sadece kişiye fiziksel açıdan zarar veren bir davranış değildir. Kişiyi psikolojik açıdan incitmeyi hedef alan, hak ve özgürlüklerini engelleyen davranışları da içine almaktadır. Fakat bir toplumda hangi davranışın şiddet olarak algılandığı, toplumun kültürel yapısına, insanların değer yargılarına göre değişim göstermektedir(Özcan, 2009). WHO şiddeti, fiziksel güç veya otoritenin bilerek yapılan bir tehdit veya gerçek bir şekilde bir başkasına uygulaması neticesinde kişide oluşturduğu ölüm, yaralanma veya psikolojik zarara yol açması ya da açma riskinin bulunması olarak tanımlamaktadır (Polat,2016). Örneğin; bazı toplumlarda kadına şiddetin ana nedenleri içerisinde bir ataerkil sistem olmakla birlikte, değişen toplumsal şartlar ve değer yargılarına bağlı olarak kadına yönelik menfi tutumlar, kadına yaradılıştan eksik bir varlık olduğu, erkeğin onu kanatlarının altına almasına korumasına ihtiyaç duyduğu, koruyup kollayanın kadın üstünde her hakka sahip olduğu savunulmaktadır. Havva ve ark (2019) çalışmalarında eşin şiddet gösterme nedenleri %30.5 ekonomik sorunlar, %30,5 ikili ilişki kaynaklı sorunlar %17. 1 psikolojik sorunlar, %6,7 toplumsal baskı nedeniyle olduğu tespit edilmiştir (Women

& Sivas 2011). Toplum gereği Türk kadını erkeğin sözünü dinlemediği, isteklerini yerine getirmedeği durumları -yemek yapmama, izin almadan evden çıkma, ev işlerini ihmal- şiddetin nedenlerinden olarak gösterilmektedir. Bu yüzden şiddetin oluşumunda kadın kendini suçlu görmekte ve şiddeti kabul etmektedir.

Alan yazın incelendiğinde kadınların psikolojik iyi oluşlarını, sorunla başa çıkma becerilerini ve uzun süreli psikolojik sağlıklı kalışlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenlerle ulusal ve uluslararası birçok yasada, kadına yöneltilen her çeşit şiddet olayının önemli bir sağlık sorunu olduğu yer almaktadır (Salaçin & ark, 2011). Kadına yönelik şiddet her toplumda görülse de sosyoekonomik durumu ve eğitim seviyesi düşük olan, evlilik problemleri olan, boşanmış veya boşanma süreci yaşayan; daha önce şiddete uğramış, kendisine ve çocuklarına temas ettiği bireylere de şiddet gösteren, şiddete karşı algı değişikliği oluşmuş kadınların şiddeti deneyimleme riski daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Alan yazın incelendiğinde sosyo-demografik özellikler bakımından şiddete maruz kalan kadınlar genellikle düşük sosyo-ekonomik duruma sahip, yaşı küçük, sosyal destekleri az veya hiç olmayan kadınlar olduğu ortaya konulmuştur. Bu nedenlere ekonomik olarak eşlerine bağlı bir olmaktadır. Kadınların sosyo-demografik özelliklerinin de şiddette belirgin ortak özellikleri olmaktadır (Selçuk,2021). Katı aile yapı yapılarında yetişmiş ve çocukluklarından beri şiddet görmüş kadınlar şiddeti normalleştirir, öğrenir ve kendilerinde süreklilik gösteren bir öfkeye dönüştürülmektedir. Şiddet gören bireyin öfkesinin süreklileştiği gözlemlenmektedir (Amirigargari, 2013).

Tüm bu bilgiler çerçevesinde bu çalışmanın problem cümlesi ‘Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyleri, psikolojik iyi oluş düzeyleri kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre bir farklılık göstermekte midir? ‘şeklinde oluşturulmuştur.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyleri, psikolojik iyi oluş düzeylerinin arasındaki farkın sosyo-demografik özelliklerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı ise şiddete uğrayan ve uğramayan kadınları psikolojik iyi oluş düzeylerinin ve sürekli öfke

düzeşinin sosyo-demografik özelliklerinin şiddete uğrama üzerinde etkisi olup olmadığını belirlemektir.

1.2.1. Alt Amaçlar

Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların sosyo-demografik özelliklerinin arasında fark var mıdır?

Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında fark var mıdır?

Şiddete uğrayan kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında fark var mıdır?

Şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordayıcısı mıdır?

Şiddete uğramayan kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında fark var mıdır?

Şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordayıcısı mıdır?

Kadınların sosyo-demografik özellikleri, Sürekli Öfke Ölçeği düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri şiddete uğrama riskini yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Kadına yönelik şiddet, dünya geneli oranı % 30' luk yaygınlıkla önemli bir halk sağlığı problemi olup çözümüne yönelik çok ciddi müdahaleler ve düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır(DSÖ, 2018). Şiddete maruz kalan kadınlarda yoğun korkular, değersizlik hissi, çaresizlik, güvensizlik ve umutsuzluk duyguları oldukça hâkim olmaktadır. Şiddete uğrayan kadında yoğun anksiyete, panik ataklar,

uyku problemleri, yeme bozuklukları, somatik ağrılar ve psikosomatik şikâyetler, mide ve baş ağrıları, baş dönmesi, bayılmalar mevcut olabilmektedir (Yılmaz & ark, 2022). Öfke ve öfke patlamaları; çocuklara, hayvanlara, eşyalara karşı özellikle yöneldiği gözlemlenmektedir. Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı, intihar, ölüm, cinayetler görülebilmekte ve yakın ilişki kurmada güçlük, kendinde hasar oluşturan eylemler, endişe, disosiyatif bozukluklar, toplum ve çevreden soyutlanma gibi durumlar belirlenmektedir(Ünal & Gülseren, 2020). Çocuğun psikolojisini ve ailenin yapısını bozmakta olan bu sorunlara sebebiyet vermesi nedeniyle bu çalışma da şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeylerinin, psikolojik iyi oluş düzeylerinin ve sosyo-demografik özelliklerine göre incelenmesi gelecekte planlanacak çözüm yolları ve tedbirler için önem taşımaktadır.

Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşlarının incelendiği bu araştırmaya 316'sı şiddete uğrayan ve 315'i şiddete uğramayan olmak üzere toplam 631 kadın dahil edilmiştir. Sosyodemografik özellikleri bakımından araştırmaya 18 yaş ve üzerinde yer alan, ilköğretimden lisansüstüne uzanan farklı eğitim düzeylerine sahip, evli ve bekar, çalışan ve çalışmayan, gelir düzeyi farklı kadınlar katılmıştır. Bu yönüyle araştırmada çok çeşitli sosyo-demografik özelliklere sahip kadınların yer alması sağlanmıştır. Dolayısıyla araştırmanın evreni temsil gücünün oldukça yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Bu araştırmanın konusu olan şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları; psikolojik iyi oluşlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasını konu edinen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla araştırma sonucunda elde edilen bulgular, çok önemli sonuçlar ortaya koymuştur ve alışmanın literatürde ki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

1.4. Çalışmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmaya katılımcıların Sosyo-Demografik Bilgi Formundaki sorularla sınırlıdır.
2. Araştırma sonuçları Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş Ölçeği ile sınırlıdır.

3. Araştırmaya ulaşılan 18 yaş ve üzeri şiddete maruz kalan 316, şiddete uğramayan 315 kadın katılımcı ile sınırlıdır.
4. Veri analizleri kullanılan istatistik yöntemleriyle sınırlıdır.
5. Kadınlar şiddet durumunu bildirirken zorlanmalar yaşamış olabilirler.

1.5. Tanımlar

Şiddet: Fiziksel güç, söz ya da davranış ile bilinçli yapılan bir tehdit biçiminde bir başka canlıya uygulanması sonucunda uğrayan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik hasara neden olması ya da açma olasılığı olması durumudur (Adana & Arslantaş, 2019).

Sürekli Öfke: Öfkenin kişiye rahatsızlık veren bir durumu ortaya çıktığında; engellenme, haksızlığa uğrama, tehdit edilme, gözdağı, küçümsenme gibi durumlar sonucu, kişide ortaya çıkan duygunun devamlılık göstermesidir (Şahin, 2005).

Psikolojik İyi Oluş: İnsan gelişimindeki kendini gerçekleştirme, olgunlaşma, tam işlevsellik durumuna denilmektedir (Telef, 2013).

BÖLÜM II

Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar

2.1. Şiddet

Şiddet; insanın diğer canlılara karşı giriştiği, onlarda önemli ya da önemsiz zararlar veya yaralar oluşturan saldırganlıktır. Bu tanım; şiddet ile kalıcı bedensel zarar oluşturan güç uygulanımı arasındaki ilişkiye değinmektedir (Doğrucan & Yıldırım, 2020). Şiddete en çok maruz gruplar: çocuklar, kadınlar ve yaşlılardır. Bu nedenle kişisel şiddet, aile içi şiddet kategorisi altında incelenmektedir. Fakat kişisel şiddet, toplumsal şiddete zemin hazırlayan bir etken olduğu görülmüştür (Gökkaya & Öztürk, 2021). Bu nedenle ortaya çıkan durumlar, daha hassas bir terazide değerlendirilmelidir.

Duygusal yönden şiddet gören kadınlar; katı aile yapılarında büyümüş, pasiflik rolünü bürünmek zorunda kalmış, sosyal açıdan yalnızlaşmış ve yalnızlaştırılmış kimselerdir. Bu ortamda büyümüş kadın, her ailenin de böyle olduğuna inanır. Bu yüzden de kendi durumunu ve aile yapısını sorgulamamaktadır. Böyle ortamlarda büyüyen kadınlarda şiddeti normalleştirme ve içselleştirme gözlemlenmektedir. Öğrenilen bu şiddet davranışını kadın topluma, aileye, çevreye ve çocuğa da yasıtmaktadır (Amirigargari, 2013).

Sosyolojide şiddet eylemi; savaş, terörizm, etnik temizleme, aile içi şiddet ve nefret suçu gibi konuları kapsar. Sadece bedene uygulanan darbe gözüyle bakılmamaktadır (Şenol& Mazman, 2014). Freud, saldırganlık ve şiddetin iç güdü olduğunu savunur. Ölüm iç güdüsü olarak adlandırılır. Freud, öldürmenin insan doğasında var olan bir davranış olduğunu ortaya koyar. İnsanın şiddeti öğrendiği, rol model aldığı tezine katılmaz. Saldırganlığın insanda barındığı, insani enerji veren, harekete geçiren bir güdü olduğunu söylemektedir. Şiddet; sporda, medyada, siyasette, sağlıkta, eğitimde, güvenlikte, aile içinde olmak üzere her yerde bulunmaktadır. Fakat kadınlar dünyanın her yerinde en çok şiddete maruz kalan, grup olarak yerini alır (Boyacıoğlu, 2020). Fiziksel, ekonomik, psikolojik olmak üzere birden fazla şiddete maruz kaldıkları durum bulunmaktadır. Türkiye’de en çok şiddete maruz kalan grup yine kadınlar olmaktadır. Bu sorun; can yakıcı, tehdit içerikli önu alınamaz bir problem olmuştur. Bu şiddet, kadını sosyal hayattan alıkoyan psikolojik ve fizyolojik bir çok soruna neden olan bir komplekse dönüşmüştür (Yiğitbaş, 2020). Son kırk senede bu durumu, engeleyebilmek ve

kontrol edebildik adını bir çok politiklar, yasalar ve araştırmalar çıkartılmıştır. Kadına şiddetle kadını güçsüzleştiren, ikincileştiren tüm mekanizmaları ele almak gerekir (Kara, 2020).

Şiddete uğramış kadınlar Çözüm Odaklı Yaklaşımına göre kadınların sorunlara, olumsuzluklara dikkatini vermek yerine güçlü özelliklerine ve yetkinliklerine bakmalı, başarılarını keşfetmeleri gerekmektedir. Araştırmalar, sosyal desteğin ve güçlendirme faaliyet ve çalışmaların kadınların öz saygı duygusunda ve çözüm odaklı düşünebilme ve çözüm üretme becerilerinde artmalar; doğru düşünceyi bulmasında ve hayatına katmasında katkı verdiğini göstermiştir (Akbaş, 2021). Bu hedef doğrultusunda şiddet anı ve şiddet sonrasındaki yaşamında kadınların öz saygılarının, sorun çözme kabiliyetlerinin ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin belirlenmesi, tasarlanacak olan çözüm türlerinin etkililiği için önemli bir unsurdur (Kahraman & Çokamay,2016).

Türkiye’de her üç kadından birine, kocası ve ya sevgilisi tarafından en az bir kez şiddet uygulandığı tespit edilmiştir (Tubitak, 2007). Bir başka çalışmada ise (2008), her dört kadından birisi Partneri tarafından fiziksel şiddet gördüğü tespit edilmiştir. Literatür de ki araştırma sonuçlarında fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %39, duygusal şiddete uğramış kadınların oranı %43.9, cinsel şiddet yaşayan kadınların oranı %15.3 olarak gözlemlenmiştir (Çubukcu, 2008).

2.2. Kadına Şiddet Epidemiyolojisi

Dünyada ki bir çok savaş, önemli olay ve durumların da; öldürülen, taciz ve tecavüz edilen kadınları günümüzde de hala görmekteyiz. Yapılan çalışmalar da şiddet söz konusu olduğunda en deavantajlı grupların kadınlar çocuklar olduğu görülmektedir. Savaşlarda ve işgallerde, işgal edilen toplumun kadınlarına yapılan taciz, tecavüz ve darp hâlâ aktif görülmektedir (Özer & Çolak, 2015).

Kişilerarası şiddet tanımı ise; koca, sevgili, akraba veya başka birey tarafından gelen istismar, cinsel saldırı, başlık parası veya kaçma ile alakalı cinayet; evlilik içi tecavüz, kız çocuklarının kasten yetersiz beslendirilmesi, ev sorumluluklarının erkeklere göre daha fazla kadına yüklenmesi, fuhuşa zorlama, kadın sünneti, kız çocuklarına cinsel istismar, cinsiyeti nedeniyle yapılan haksızlıklar ve dışlamalar şiddet türlerine örneklerdir (Altıbaş, 2019). Bu durumlara maruz kalan

kadınların öfke kontrollerinde sorunlar, psikolojik iyi oluşlarında problemler görmeyi mümkün hale getirmektedir. Cinsel şiddette, ilişkiye zorlama, çocuk doğurmaya zorlama, istemediği şekilde cinsel ilişkiye zorlanma, kürtaja zorlama, cinsel organına zarar verme mesajla mektupla, telefonla, sözlü ve fiziksel cinsel içerikli söz ve eylemlerde bulunmaktadır (Yiğit, 2018). Kadına kadınlığıyla alakalı laf söylemek, namus gerekçesiyle öldürmek ya da öldürmeye veya zorlama, baskı yapmak bu konuda mümkündür. Burda psikolojik şiddette devreye girer; planlı ve istikrarlı uygulanan baskı, psikolojik yönden sömürmek, aşağılamak, denetlemek, ceza vermek onu toplumda soyutlayacak her türlü hareket duygusal şiddet girer. İzin vermemek, tehdit etmek, aşağılamak, korkutmak, bağırarak, ırkını, inancını, eğitimini, maaşını küçümsemekte psikolojik iyi oluşu olumsuz yönde etkileyen faktörlerdir (Boyacıoğlu, 2020).

Kadına şiddeti konu alan bir çalışmada, 28 ülkede yer aldığı bir araştırmada kadınların 15 yaş ve üzeri fiziksel veya cinsel şiddete %33 oranında maruz kaldıkları bulgulanmıştır. Cinsel şiddet türlerinden tecavüze uğramanın oranının % 5 olduğu belirtilmiştir (Yiğit, 2018). Şiddet sonucu kadında meydana gelen psikolojik problemlerin fizyolojik problemlerden daha geç iyileştiği ve etkilerinin hayat boyu devam ettiği bulgulanmıştır (Beliner, 2006). Yapılan çalışmalarda aile içi şiddet gören kadınların psikolojik sorunlar yaşamasının beklenen bir durum olduğu söylenilmektedir. Bu sorunlara örnek olarak bilişsel sorunlar yaşanması, kendisini değersiz algılaması, asosyal bir hayat sürmesi, öz saygısını ve güvenini yitirmesi gibi sonuçlar psikolojik iyi oluşun bozulmasının etkenleridir. Kadının şiddet gördükçe öz saygı ve güvenini yitirmesi ona şiddet uygulayan kişilere maddi manevi bağlanmasına neden olur. Kendisini aciz ve yetersiz görür, toplumdaki kopar ve şiddet gösteren kişiye bağlanır (Işık, 2022).

Şiddetin kişideki psikolojik sorunları; TSSB, depresyon, kaygı, panik atak, yeme düzensizlikleri, uyku bozuklukları, madde kullanımı ve bağımlılığına neden olmaktadır. Cinsel şiddetin psikolojik sorunları, fobi, depresyon, kişilik bozukluğu, madde bağımlılığı oluşturmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlar intihar, kendine zarar verme ve öfke kontrol sorunları da yaşamaktadır (Kurt & Küpeli, 2018).

2.3. Öfke ve Tarihçesi

Öfkenin tarihçesine baktığımızda bilişsel davranışçı bakış açısına göre öfke duygusu, biliş ve davranışın karşılıklı olarak birbirlerinden etkileşim içinde olduklarını bilişsel kökenli duygusal olaylar, tepkimeler olarak nitelendirilmektedir (Sekizkardeş, 2021). Öfke ve öfke kaynaklı davranış, kişinin hayatta kalabilmesi için gerekli bir duygudur. Gerekli durumlarda ortaya çıkar ve kişinin kendini korumasını, savunmasını, tehlikeyi hissedip tepkide bulunmasını sağlamaktadır. Bu nedenlerle olması gereken bir duygudur. Diğer yaklaşımlara göre ise öfke duygusunun temel duygulardan biri olduğu veya temel duyguların yaşanmasına bağlı olarak geliştiği kanısındadırlar (Akbaş, 2021).

Eski çalışmalara bakıldığında öfke duygusunun hep saldırganlık başlığı altında değinildiği bu nedenle de ihmal edilen bir duygu olduğunu görülmektedir. Eski çalışmaların çoğu öfke duygusunu, salt olumsuz bir duygu olduğunu savunmuşlardır. Daha sonraki dönemlerde öfke ve saldırganlığın birbirinden ayrı kavramlar olduğu ve ayrı ele alınması gerektiği vurgulanmıştır (Toptaş,2018).

Öfke; sadece adaletsizlik, engellenme, haksızlık durumlarında değil geçmiş olayların hatırlanması durumunda da kişide öfke uyandırmakta mutsuzluk ve intikam hisleri oluşturabilmektedir. Böyle durumlarda kişinin saldırganlık davranışını seçmesi sonucunda olumsuz durumlar ortaya çıkabilmektedir. Şiddet, taciz, tecavüz, cinayet gibi davranışlar ise insanların kişiler arası ilişkilerini olumsuz etkilemekte yalnızlaşmasına neden olmaktadır (Algur, 2019).

Öfke duygusunun işlevselliğine değinecek olursak; kişiye enerji verir, öfke, kişinin duygularını ve davranışlarını daha da arttıran, kabartan, rahatsızlık verici iç tepkisel davranışları önlemektedir. Öfke, olumsuz duyguların başkalarına karşı dışavurumunu kolaylaştırmaktadır. Ayrıca üzüntü, çaresizlik, kızgınlık duygularını da dışa vurur. Öfke, kaygı duygusunun dışsal çatışmalara yönelmesi sonucu, egonun zarar görme riskine karşı bir savunma mekanizması oluşturmaktadır. Öfke duygusu, bireyin istediğine ulaşma konusunda daha aktif bir hale getirecek enerji ve arzu duygusunu güdülemektedir. Öfke duygusu, kişiyi tahrik edildiğine ilişkin uyarmaktadır (Şahin,2005).

Öfke ve kişiler arası ilişkileri incelediğimizde, kişiler arası ilişkilerin ilk öğrenildiği başlangıç yeri ve merkezi aile olmaktadır. Aile, sevgi ve nefret

duygularının birbirine karıştığı bir ortam olarak tanımlanmaktadır (Güvendi&Keskin,2020). Ailedeki çatışmalar, olumsuzluklar kişide ilk çocukluk döneminden itibaren yanlış ilişki şemaları kurmasına ve sonraki dönemlerinde de bu yanlış şema ili ilişkilerini sürdürmesi hem kişiye hem de topluma zarar vermektedir (Bilen, 2019).

Aile ve kadın ilişkilerini incelediğimizde ailede oluşan öfke patlamaları ve saldırganlık davranışlarının en çok kadınlara yöneltildiği görülmektedir. Özellikle bazı aile yapılarında otoriteyi sağlamak veya arttırmak amacıyla kullanılan aşağılayıcı laflar, fiziksel ve sözel şiddetlerin kadının benlik anlayışını olumsuz etkilediği ve bu kadınların çevreye karşı daha saldırgan daha öfkeli oldukları görülmüştür (Karadağ,2019). Bu nedenlerle, bireylerdeki öfke ve saldırganlık özelliklerinin en baştaki faktörlerinin ebeveyn tutumları olduğu söylenilmektedir. Ayrıca bu tarz ailede şiddet gören bireylerin akranlarına ve gelecekteki hayatlarındaki insanlara çevreye şiddete maruz kalmayan insanlardan daha fazla öfkeye ve saldırganlığa başvurdıkları görülmüştür (Toptaş, 2018).

Öfke ile ilgili tarih de ki kuramlara baktığımız zaman, herkes tarafından en iyi tanınan teorik açıklamalar, psikanalitik kuram tarafından söylenilmiştir. Psikanalitik kuramda öfke duygusundaki fiziksel değişimler ve sosyal öğrenme kuramlarından değinmiştir. Psikanalitik Kuram: Öfke duygusu ve saldırganlık davranışıyla alakalı en bilinen teorik görüş, bu tür davranış örüntülerinin büyük derecede içgüdüsel olacağı yaklaşımını savunmuştur (Diler &ark.,2014). Psikanalitik kurama göre tüm insan davranışları direkt veya dolaylı açılardan hayatın iyileştirilmesi; ömrün uzamasına yönelik hayat içgüdülerinden ve insanın öz-kıyıcı davranışlarını içeren ölüm düşüncesinden doğmaktadır. Bu nedenlerle öfke duygusu ve saldırganlık davranışı, söz konusu hayatsal dürtülere set vurulması sonucunda dışa vurulan bir tepki olmaktadır (Türkmen, 2019). Ek olarak insanın bilinçdışını koruma ve savunma mekanizmalarını da işleve geçirebilen öfke duygusunun bireyi içsel ve dışsal oluşabilecek risklerden koruyan, savunan ve duygularını oluşturmasına ve tertiplemesine katkı sunmaktadır (Sepetçi, 2019).

2.4. Psikolojik İyi Oluş Kavramı

Literatürde psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek kadınların kendini gerçekleştirmeyi ve kendini potansiyelini fark etmeyi daha iyi başardıkları gözlemlenmiştir (Telef, 2013). Kişinin yaşam kaygısı ile kişisel ve sosyal ilişkileri arasındaki dengeyi oluşturması ve korunması için çabalama kabiliyetinin olmasıdır.

Psikolojik iyi oluş kişinin kendinden memnun olması, kendini olumlu olarak algılaması, sevmesi, nesnelere veya bireylerden bağımsız hareket edebilmesi, kendini gerçekleştirmesi, sınırlılıklarının, potansiyeli olan ve olmayan şeylerin yani güçlü ve güçsüz yanlarının farkında olması ve kendini bu şekilde kabul etmesi anlamına gelmektedir (Keleş, 2017). Psikolojik iyi oluş bir başka deyişle daima yaşama olumlu bir bakış açısıyla bakabilme ya da her daim mutlu kalabilme anlamına gelmemektedir. Psikolojik iyi oluş daha çok kişinin kendi yaşam hikayesini yan geçişini daha anlamlı görmesi, kendi potansiyelini fark etmesi ve harekete geçirmesi, kendini sevmesini, kendini olduğu gibi kabul etmesini ve farkındalık sahibi olabildiğini içermektedir (Küçük & Meltem, 2020). Psikolojik iyi oluş modelinde Maslow'un kendini gerçekleştirme, Alport'un olgunlaşma, Rogers'in tam fonksiyonel insan, Jung'ın bireyselleşme, fert olma, Erikson'un kişilik gelişimini bu metotlar temsil edilmektedir. Dört tane psikolojik iyi oluşun alt başlığı bulunmaktadır (Yiğit,2018).

1) Kendini kabul etme: Kişinin kendisini ve öz geçişini anlamlı olarak görmesi ve kabullenmesi durumudur. Birey sadece güçlü özelliklerini değil zayıf özelliklerini de fark edebilmesi ve kabul edebilmesi demektir. Kendisi hakkında olumlu düşüncelere sahiptir (Küçük,2020).

Kendisiyle ilgili negatif düşüncelere sahip bireyler geçmişleri ve yaşadıkları şeyler hakkında hayal kırıklığı hisseder. Karakteristik özelliklerinden ve geçmişinden memnun değildir ve farklı bir kişilikte olmayı arzulamaktadır (Ceco, 2018).

2) Diğerleri ile olumlu ilişkiler kurabilme: psikolojik iyi oluşu, olumlu bireyler başka bireylerle olan ilişkilerinde güven, empati, ilişkide doyum, yakın ilişkilerde bulunmaktan kaçınmamak, insanlara yardımcı olabilme, arkadaşlık, sevgi, muhabbet konuları kişinin psikolojik iyi oluşunu oldukça besleyen kavramlardır. Freud psikolojisi iyi olan insanı tanımlarken sevebilen, sevilen ve üreten diyerek tanımlamıştır (Başoğlu,2019).

Diğer insanlarla bir aradayken kendini mutlu, huzurlu ve rahat hissedebilen güçlü empati duygusuna sahip kişilerdirler. İlişkilerde alma verme dengesini sağlayabilmektedirler. Diğer insanlarla içten, samimi, derin duygularla, doyum verici, güvenilir ilişkilere sahiptirler (Uyar,2019).

Diğer insanlarla ilişkileri, sağlıksız ve iyi olmayan bireyler, insanlara mesafeli ve uzak davranırlar. İnsanlara çok zor ısınır uyum sağlar ve alışırlar. Problemlerden dolayı ilişkilerini aniden keser kişilerden ve ilişkiden hemen soğurlar. İletişime engel koyan, ilgisiz davranışlar gösterirler. Toplum içinde insanlardan kopuk, engelleyici, mesafeli ve isteksiz tavırlar sergilemektedirler (Saydam,2016).

3) kişisel gelişim: Kişilerdeki potansiyelin ve kabiliyetlerin farkına varması ve geliştirme adına belli adımlar atması, insanın büyüme ve gelişme becerisini kullanmasıdır (Başoğlu, 2018). İnsanın kendi geçmişini, olumlu olumsuz tüm yönleriyle kabullenmesi, kendinden aldığı veya kattığı tüm yönlerini sahiplenebilmesidir. Geçmişin kendisine verdiği gerekli dersleri almalı ve barışabilmelidir. Bir diğer önemli faktörde kendi negatif yönlerini fark edip kabullenebilmesidir. Kendinde zayıf olan yönler nedeniyle kendine acımasız yüklenmeler yapmamalı, çözüm odaklı işlevsel düşünebilmelidir. Ayrıca sadece kendisindeki negatif özelliklere de odaklanmamalıdır (Uyar, 2019). Olgun bir tavır gösterebilmeli hayatın zorluklarına karşı ve kendi kişisel gelişimine ömür boyu önem vermeli ve geliştirmelidir. Bu hususta kendine duyduğu öz sevgi öz şefkat ve öz saygı büyük bir önem sarf etmektedir. Yüksek Puan: Kendi benliği hakkında olumlu düşünceler mevcuttur. İyi ve kötü özelliklerini keşfedip sonra kendini tanımayı ve bulamayı ve kabullenmeyi başarmasıdır. Geçmişiyile alakalı pozitif düşünceleri vardır. Düşük Puan: Kendi ile ilgili hiçbir şeyden memnun olamama durumu mevcuttur. Geçmişinde gerçekleşmiş olaylar hakkında hayal kırıklığı hisseder. Karakter özellikleri konusunda rahatsızlık duyar. Bu his ve düşüncelerle başa çıkamaz kabullenemez Şu anda olduğu kişiden farklı bambaşka bir kişi olmak istemektedir (Başoğlu, 2018).

4)Yaşam amacı; bireyin hayata karşı bir felsefe anlam arayışı geliştirmesi ve ideolojik bir görüşe sahip olması psikolojik iyi oluşunu olumlu yönde etkileyen bir faktördür (İkiz ve ark.,2018). Bireyin yaşam amacına ve bir gayeye sahip olması insan varoluşu için zorunlu bir ihtiyaçtır. Kişilerin yaşam deneyimlerinin psikolojik

iyi oluşu etkilemesi ile ilgili çalışmalarda Ceco (2018), yaş faktörüne göre insanların farklı psikolojik iyi oluşlara sahip olduğu görülmüştür. Orta yaş grubundaki kişilerin daha üretken tarzda hedefleri var iken; ileri yaş grubunda yer alan kişilerin ise duygusal bütünleşme ve kazanılanları koruma şeklinde yaşam gayelerinde farklılıklar görülmektedir (Altıntaş, 2019). Yüksek Puan: kişi yaşam amacına binaen davranışlar sergilemektedir. Şu anın ve geçmişin anlamlı ve değerli olduğunu düşünür. Yaşam amacına değer katan inanç ve deneyimleri vardır, bunları korumak için çaba sarf eder. Yaşamı süresince belirli hayat amaçları olmakta ve bunlardan ödün vermek istememektedir. Düşük Puan: Çok az seviyede hayattan isteği ve arzuları vardır. Belli bir yol ve amaçları yoktur. Geçmiş yaşamında da belirgin bir yol, dava ve hedefleri yoktur . Kendisine sunulan hayat hakkında belli bir dünya görüşü, yaşam amacı, hedefi ve inancı yoktur (Kolkisa, 2018).

5) Özeklik (otonomi); bu kavram bireyin gerçek benliğine vurgu yapmakta ve kişinin kendini bilmesi olarak tanımlanmaktadır. Kişinin kendini, tanınması, bilmesi, gerçek kimliğine uygun olarak davranması demektir. Kernis ve Goldman (2006) özgünlüğe ilişkin farkındalık, objektif işleme, davranış ve ilişki yönelimi ili alakalı bir model oluşturmuşlardır. Özgünlük demek; kişinin bağımsız olarak, özgür iradesini kullanarak, başkalarından onaya ihtiyaç duymadan kendi yaşam standartlarına uygun davranması demektir (Beydoğan Tangör & Curun, 2016).

6) Çevresel Hakimiyet; kişinin kendine uygun olan çevreyi seçebilmesi, çevresel şartlarını değiştirebilmesi demektir (Kanbur & Mazıoğlu, 2021). Kişi parçası olduğu çevreyi düzenleme, fiziksel yada psikolojik ihtiyaçlarını giderebilmesi için kendisini çevreye ve ya çevreyi kendisine entegre edebilme kabiliyetidir (Dündar & Demirci, 2018).

2.5. İlgili Araştırmalar

Önemli bir çalışma olan, Özgür ve Arabacı'nın (2011) yapmış oldukları 460 öğrencinin katıldığı çalışmada, aile içinde şiddete uğramış doğrudan veya dolaylı uğramış üye olmasının, öğrencilerin saldırgan ve şiddete eğilimli olma riskini arttırdığı saptamıştır. Zincirleme bir halka gibi şiddet bulaşmakta, ailenin her bireyinde yaşam kalitesini ve başarı düzeyini olumsuz yönde etkilediği gözlemlenmiştir. Öğrencilerin şiddet deneyimlerinin az olmasına rağmen, şiddet

eğilimlerinin orta düzeyde olduğu, şiddete uğrama konusunda risk taşıdığı, cinsiyetin, sosyal ve ekonomik statünün, babanın işsiz olmasının ve ekonomik düzeyin şiddet eğiliminde etkin rol oynadığı ortaya koyulmuştur.

Kaplan ve ark.(2014) yaptığı çalışmada kırsal bölgede yaşamakta olan kadınları aile içi şiddet düzeylerinin, depresyon düzeylerinin ve yalnızlık algılarının kentsel bölgede yaşayan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Yılmaz & Avcı yaptıkları (2015) çalışmada 435 kadının (15-49 yaş aralığında) şiddete uğrama durumlarının evlilik uyumlarını etkilediğini, şiddete uğrayan kadınların evlilik uyum puanlarının şiddete uğramayan kadınlara göre daha düşük olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu bulgulamışlardır.

Ceco (2018) alan çalışmada, yakın partnerinden şiddete maruz kalan 225 kadının, travma sonrası büyüme ve psikolojik iyi oluşunu incelemiş, kadınların farklı gelir grupları ile psikolojik iyi oluşlarının nasıl bir ilişki içinde olduğuna bakmıştır. Şiddet mağduru kadınlar, gelir düzeyi yüksek grubundaki kadınların anlamlı olarak hem düşük hem de orta gelir grubundaki kadınlardan daha yüksek psikolojik iyi oluş göstermişlerdir. Benzer biçimde, orta gelir düzeyine sahip kadınlarda düşük gelirli kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek psikolojik iyi oluş puanları olduğu gözlemlenmiştir. Kadınların kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım, sosyal desteğe başvurma; aileden algılanan sosyal destek, kişinin hayatındaki özel bir insandan hissettiği sosyal destek; arkadaşları tarafından anlamlandırıldığı sosyal destek, kişilerarası ilişkiler, yaşam değeri, yeni seçenekler, inanç sistemi, toplam sosyal destek ve travma sonrası büyüme psikolojik iyi oluş ile pozitif yönde ve anlamlı olarak ilişkiliyken, çaresiz yaklaşım iyi oluş ile negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ve.Ceco,2018).

Yiğit ve ark. (2018) yaptıkları alan çalışmasında farklı yaş gruplarındaki 100 evli kadınların deneyimledikleri aile içi şiddet deneyiminin sözel şiddet, duygusal şiddet ve ekonomik şiddet düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Çalışma bulguları; kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleriyle evliliklerindeki aile içi şiddet, duygusal şiddet, fiziksel şiddet, sözel şiddet ve ekonomik şiddet düzeyleri arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Evli şiddet görmüş ve görmekte olan kadınların psikolojik iyi oluş

seviyelerinin yaşlarına, eğitim durumlarına, evlilik sürelerine, evlilikten önceki flört sürelerine, evlenme biçimine, çocuk sahipliğine, çocuk sayısına göre farklılık saptanmadığı bulgulanmıştır.

Aile içi şiddetin her yıl milyonlarca kişiyi etkilediği tespit edilmiştir. Mesela: Amerika Birleşik Devletleri'nde, yılda iki ila dört milyon kadın yakın ilişki içinde oldukları erkekler tarafından dövüldükleri literatüre yansımıştır. Fiziksel istismarın tek bir kişiye yani kadına yöneltilmesi bile evdeki diğer bireyleri de etkilediği gözlemlenmiştir. Çünkü bu duruma şahit olmak bütün aile bireylerini olumsuz etkilediği saptanmıştır (Polat, 2015). Saldırganlık yoluyla ortaya çıkan ilişkilere düşmanca bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Türkmen,2019).

Şahin ve Ermiş'in (2019) kadın sığınma evinde kalan ve kadın sığınma evinde kalmayan 289 kadın katılımcı ile yapmış oldukları çalışmada; benlik saygısı, depresyon düzeyleri ve psikosomatik belirtiler açısından fark olup olmadığına bakmışlardır. Kadınların benlik saygısı, depresyon düzeyi ve psikosomatik belirtiler açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Kadın sığınma evinde kalmanın ise eğitim düzeyi ile psikosomatik zorlukları ve ayrılık süresi ile psikosomatik çekişmeleri arasında zıt yönde bir ilişki bulunduğu ortaya konulmuştur. Şiddet unsuru bireyi fiziksel, duygusal ve sosyal yönden ciddi şekilde olumlu veya olumsuz olarak etkilemediği için kadın sığınma evlerinde kalan kadınların benlik saygısı, depresyon düzeyi ve psikosomatik belirtileri puanları, kadın sığınma evinde kalmayan kadınlara göre daha yüksek çıkmıştır.

Bir diğer çalışma olan Altıntaş'ın (2009) verilerinde, fiziksel şiddete uğrayan ve şiddete uğramayan 226 kadını katmış. Şiddete uğramayan ve geliri olmayan kadınların, şiddete uğrayan ve geliri olan kadınlar ile şiddete uğrayan ve geliri olmayan kadınlara göre psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadınların yaş grupları ve şiddete maruz kalma durumuna bağlı olarak psikolojik sağlamlık, bağışlayıcı kişilik ve psikolojik iyi oluş düzeylerinde ortak etki anlamlı bulunmazken, şiddeti deneyimleme durumlarının istatistiksel olarak anlamlı, bağışlayıcı kişilik ölçeğinde ise şiddeti deneyimleme durumu ile birlikte yaş gruplarının da anlamlı olduğu görülmüştür.

Şahin ve Çanakçı'nın (2022) yapmış oldukları çalışmada eşinden şiddet gören kadınların 695 çalışan kadının öz yeterlilik, özsaygı, iç denetim ve yaşam

amaçlarının puanlarının ortalamasının, eşinden şiddet görmeyen çalışan kadınların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Ayrıca eşinden şiddet görmeyen kadınların ruh sağlığı süreklilik puanlarının (sosyal iyi olma ve psikolojik iyi olma) eşinden şiddet gören çalışan kadınların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek çıktığı belirtilmiştir.

Literatürdeki bir diğer çalışma ise yakın partner şiddeti kişiyi yıpratıcı bir yaşam olayı olan şiddetin, şiddete maruz bırakılan kadınlarda pek çok psikolojik hasara yol açtığını göstermiştir. Golding (1999) yaptığı bir meta-analiz araştırmasında şiddete uğrayan kadınların %64'ünde travma sonrası stres bozukluğu, %48'inde depresyon semptomları görülmüştür. Alkol ve madde kullanımı, intihar eğilimi, migren atakları, fobiler, kaygı bozukluğu da yakın romantik ilişki yaşadığı kişi tarafından şiddet görmesinin diğer psikolojik sonuçları olarak gözlemlenmiştir (Mechanic, Weaver ve Resick, 2008).

Wisner ve ark.,(1999) rastgele bir genel kadın katılımcı örnekleme ile kıyasla yakın partner şiddeti kurbanları 126 18-64 yaş aralığındaki kadının, hastaneye yıllık 1775 \$ daha fazla para harcadığını tespit etmişlerdir. Regresyon analizleri, yakın partner şiddeti mağdurlarının önemli ölçüde daha genç olduğunu ve daha fazla hastaneye yatış, genel klinik kullanımı, akıl sağlığı hizmetleri kullanımı ve plan dışı sevkleri olduğunu göstermektedir. Acil servis hizmetlerinin kullanımı gruplar arasında da şiddete maruz kalan kadınların kayıtlarının fazlalığına vurgu yapmıştır. Önem alınamayan şiddetin zararlarına değinilmiştir. Sonuç olarak yakın partner şiddeti mağduru olan kadınlar, bu sağlık planına kayıtlı genel kadınlara kıyasla devlete yaklaşık %92 daha pahalıya mal olduğunu ortaya koymuşlardır. Acil servis hizmetlerinin kullanımı maliyetlerin artışı ve şiddet mağduru kadınların daha yüksek ruh sağlığı hizmeti kullanımına ilişkin bulgular sunmuşlardır.

Beliner (2006) çalışmasında şiddetin kadının fiziksel ve psikolojik sağlığını bozduğunu araştırmasında ortaya koymuştur.

Yurt dışında yapılan çalışmalardan biri olan Eberhard ve ark. Şiddete uğramanın somatik sağlık üzerinde etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Yakın zamanda ve tekrar edilen şiddete maruz kalan kadınların somatik semptomlarının ve hastalıklarının arttığı gözlemlenmiştir. çalışmada Ruhsal Bozukluk Değerlendirmesine göre elde edilen somatik semptomlar ölçeği ile şiddete uğrayan

kadınların, şiddete uğramayan kadınlara kıyasla somatik semptom ve hastalıklarının daha çok belirgin olduğu tespit edilmiştir. Şiddetin somatik semptom ve hastalıklar üzerindeki etkisinin depresyon ve sosyo-demografik özellikler kontrol altına alındığı çalışmalarda da devam ettiği görülmüştür(Eberthard,2007).

Yapılan araştırmalarda Abd'de şiddet davranışını en çok tutuklama cezalandırma yönteminin engellediği saptanmıştır. Bu cezalandırma yöntemiyle davranışta azalma olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca toplumsal baskının şiddet davranışını engellediği ve söndürdüğü tespit edilmiştir. Bu nedenle Abd'de polislerin şiddet uygulayan kişiye en çok tutuklama yolunu uyguladıkları görülmektedir. Bir çalışmada eşleri tarafından şiddete maruz kalan fakat polise bildirmeyen kadınların sonraki 6 ayda tekrar %41 şiddete maruz kaldıkları, polise şikayet eden kadınların sonraki 6 ay sürede %15 oranında tekrar tacize, şiddete maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. bu çalışma şiddetin azaltılabilir ve kontrol edilebilir olduğunu ortaya koymaktadır(Özgentürk ve ark.,2012).

BÖLÜM III

Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyi, psikolojik iyi oluş düzeyi ve sosyo-demografik özellikleri arasındaki farklılığı incelemek amacıyla nicel araştırma desenlerinden nedensel karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma deseninde birbiriyle karşılaştırılabilecek en az iki grup olması nedeniyle nedensel karşılaştırma araştırma modeli kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2009).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmada 18 yaş ve üzeri şiddete uğrayan ve şiddete uğramayan kadınlardan evren oluşmaktadır. Çalışmada şiddete uğrayan 18 yaş ve üzeri kadınlar, amaçsal örnekleme yöntemi ile şiddete uğramayan kadınlar ise kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Amaçsal örnekleme yöntemi, belirli niteliklere sahip olan bir ya da birden çok durumda araştırma yapılması düşünüldüğünde kullanılan örnekleme yöntemidir. Kolay örnekleme türü ise Bir popülasyonun her bir bireyinin sadece tesadüfen rastgele seçildiği güvenilir bir bilgi edinme yöntemidir (Büyüköztürk ve arkadaşları, 2018). Bu çalışma 2022-2023 yılları arasında 631 kadınla gerçekleştirilmiştir. Örneklem sayısına karar vermek için için g-power uygulaması kullanılarak %95 güven düzeyi ve %5 örnekleme hatası ile görüşülmesi gereken toplam 631 kadın katılımcıya ihtiyaç olduğu sonucu çıkmıştır. Şiddete uğrayan ve uğramayan 18 yaş ve üzeri kadınların, sürekli öfke düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin sosyo-demografik özelliklerini yordayıp yordamadığını karşılaştırmak için iki grubu kıyaslama amaçlanmıştır. Bu araştırmayı gerçekleştirmek için şiddete uğrayan 316, şiddete uğramayan 315 kadın toplam 631 katılımcıya ulaşılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Katılımcı Bilgi Formu, Aydınlatılmış Onam Formu, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ) ve Sürekli Öfke Ölçeği (SÖÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan sosyo-demografik bilgi formunda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu ve şiddete uğrama ile ilgili sorular içermektedir. Kişisel Bilgi Formu yedi sorudan oluşmaktadır.

3.3.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Ryff (1989) tarafından kişinin psikolojik iyi oluş durumunu belirlemek için geliştirilmiştir. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, altı alt boyuttan ve her bir boyutu 14 maddeden oluşan bir ölçektir. Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutları; Özerklik, Çevresel Hâkimiyet, Bireysel Gelişim, Diğerleriyle Olumlu İlişkiler, Yaşam Amaçları ve Öz- Kabul” olmak üzere toplam altı alt boyuttan oluşmaktadır. Orijinal ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .93 puan olmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması ilk Cenksever (2004) ikinci olarak da Akın (2004) tarafından yapılmıştır PİOÖ’nün Türkçe ve orijinalinin puanları, özerklik alt ölçeği için .94, çevresel hakimiyet boyutu için .97, bireysel gelişim boyutu için .97, diğerleriyle olumlu ilişkiler boyutu için .96, yaşam amaçları boyutu için .96 ve öz kabul boyutu için .95 olarak gösterilmiştir. PİOÖ’nün Türkçe uyarlamasının iç tutarlılık .87 güvenilirlik katsayısı .96 olarak görülmüştür (Ryff, 1989; uyarlayan Akın, 2008).

3.3.3. Sürekli Öfke Ölçeği

Spielberger (1983) tarafından geliştirilmiş olan The State - Trait Anger Scale (STAS), Ölçeğin eigen değerleri 6.22; 3.13 ve; 1.50 şeklinde saptanmış oldukça tutarlı bir ölçektir. SL-ÖFKE ölçeğinin elde edilen eilen alfa katsayıları .67 ve .82 puanları ölçeğin güvenilirliğini göstermektedir. Özer (1994) tarafından ölçek Türkçe’ye uyarlanmış ve Sürekli Öfke – Öfke İfade Tarzı Ölçeği (SÖ- ÖTÖ)olarak kullanılmıştır. Ölçek, dört alt ölçeği bulunmaktadır; içe yönelik öfke, dışa yönelik öfke, öfke kontrol ve sürekli öfke olmak üzere ve 34 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin puanlaması “Hiç tanımlamıyor” 1 puan, “Biraz tanımlıyor” 2 puan, “Oldukça tanımlıyor” 3 puan, “Tümüyle tanımlıyor” 4 puan şeklinde puan şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçek 13 yaş üzeri tüm bireyler için kullanılabilir. Sürekli öfke ölçeğinin alt ölçeklerinin güvenilirlik puanları; sürekli öfke ,78, dışa yönelik öfke .75, içe yönelik öfke .62 ve öfke kontrol .65 olduğu bulunmuştur (Özer, 1994). İç tutarlık çalışmasında ise alfa

değerlerini alt ölçeklerin; sürekli öfke .88, dışa yönelik öfke ,75, içe yönelik öfke .78, öfke kontrolü .79 olarak bulunmuştur.

3.4. Çalışma Planı

İlk olarak ölçeği geliştiren veya uyarlayan akademisyenlerden izin alınmıştır. Sonrasında YDÜ Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na 07.08.2022 tarihinde başvurulmuş, YDÜ/SB/2022/1373 sayılı etik izin 09.11.22 tarihinde alınmıştır. Whatsapp, İnstagram, Facebook ve Gmail platformları vasıtasıyla veriler katılımcılara ulaştırılmıştır. Veri toplama işlemi 7 aylık süre içerisinde tamamlanmıştır. Anketin yanıtlama süresi tahmini olarak 10-15 dakika sürmüştür. Katılımcılara ulaşmak için iki tane yardım ve dayanışma vakıflarının müdürlüklerinden gerekli izinler alınarak kadın katılımcılara ulaşılmıştır.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada verilerin analizleri Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi Programı (SPSS) 27.00 ile gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği yanıtlarının güvenilirliklerinin belirlenmesinde Cronbach Alfa testi uygulanmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımların belirlenmesi için frekans analizleri uygulanmış, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların ölçek puanları için betimleyici istatistiklere yer verilmiştir.

Katılımcıların normallik analizi sonuçları;

Tablo 1.

Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Normallik Testi Sonuçları

	Şiddete Uğrama	Kolmogorov-Smirnov			Çarpıklık	Basıklık
		Değer	sd	p		
Sürekli Öfke	Kalan	0,255	316	0,000	-1,025	-0,415
	Kalmayan	0,160	315	0,000	1,128	1,074
Öfke İçerme Vurumu	Kalan	0,251	316	0,000	-0,946	-0,576
	Kalmayan	0,101	315	0,000	0,667	0,189
Öfke Dışarı Vurumu	Kalan	0,309	316	0,000	-0,918	-0,769
	Kalmayan	0,162	315	0,000	1,335	1,483
Öfke Kontrolü	Kalan	0,130	316	0,000	0,377	-0,907
	Kalmayan	0,110	315	0,000	-0,186	-0,724
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Kalan	0,319	316	0,000	1,349	0,510
	Kalmayan	0,160	315	0,000	-0,773	-0,083

Tablo 1.'de şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının normalliği için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Ancak puanlara dair çarpıklığın ve basıklığın $\pm 1,5$ arasında olmasından dolayı normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Tabachnick ve Fidell (2013) çarpıklığın ve basıklığın $\pm 1,5$ arasında olmasının verilerin normal dağılıma uyduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda araştırma hipotezleri test edilirken parametrik testlere başvurulmuştur.

Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının sosyo-demografik özelliklerine göre karşılaştırılmalarında bağımsız örneklem t testi ve ANOVA uygulanmış, post-hoc testlerde Tukey testi yapılmıştır. Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının arasındaki ilişkin Pearson testiyle incelenmiş, Sürekli Öfke Ölçeği puanlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını yordacılığının incelenmesinde çok değişkenli regresyon analizi

yapılmıştır. Son olarak kadınların şiddete uğrama durumunu Sosyo-Demografik Özelliklerin, Sürekli Öfke Ölçeği Puanlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının yordama durumunun incelenmesi için lojistik regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 2.

Sürekli Öfke ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeklerinin Cronbach Alfa Katsayı Tablosu

	Cronbach Alfa	Madde Sayısı
Sürekli Öfke Ölçeği	0,925	34
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	0,987	14

Cronbach alfa katsayısı Sürekli Öfke Ölçeği için 0,925, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği için 0,987 hesaplanmıştır.

Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların sosyo-demografik özellikleri karşılaştırılırken Pearson ki kare testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV
Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3.

Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılma Sonuçları

	Şiddete Uğrama				X ²	p
	Uğrayan		Uğramayan			
	n	%	n	%		
Eğitim durumu						
İlköğretim	146	46,20	66	20,95		
Lise	66	20,89	83	26,35	46,364	0,000*
Lisans ve üstü	104	32,91	166	52,70		
Medeni durumu						
Bekar	139	43,99	173	54,92	7,544	0,006*
Evli	177	56,01	142	45,08		
Çalışma durumu						
Evet	179	56,65	147	46,67	6,290	0,012*
Hayır	137	43,35	168	53,33		
Gelir düzeyi						
3.000 TL altı	111	35,13	98	31,11		
3.000-6.000 TL	76	24,05	43	13,65	31,740	0,000*
6.000-9.000 TL	100	31,65	97	30,79		
10.000 TL ve üstü	29	9,18	77	24,44		

* $p < 0,05$

Tablo 3.'de araştırmaya alınan şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılmalarında Pearson ki kare testi kullanılmıştır.

Şiddete uğrayan kadınların %24,37'sinin 18-25 yaş, %32,28'inin 26-40 yaş, %30,70'inin 40-64 yaş ve %12,66'sının 65 yaş ve üzeri yaş grubunda, %46,20'sinin ilköğretim, %20,89'unun lise ve %32,91'inin lisans ve üstü mezunu, %43,99'unun bekar, %56,01'inin evli olduğu, %56,65'inin çalıştığı, %35,13'ünün aylık gelirinin

3.000 TL ve altı, %24,05'inin 3.000-6.000 TL arasında, %31,65'inin 6.000-9.000 TL arasında, %9,18'inin 10.000 TL ve üstünde olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan şiddete uğramayan kadınların %36,83'ünün 18-25 yaş, %29,84'ünün 26-40 yaş, %30,32'sinin 40-64 yaş ve %13,02'sinin 65 yaş ve üzeri yaş grubunda, %20,95'inin ilköğretim, %26,35'inin lise ve %52,70'inin lisans ve üstü mezunu, %54,92'sinin bekar, %45,08'inin evli olduğu, %46,67'sinin çalıştığı, %31,11'inin aylık gelirinin 3.000 TL ve altı, %13,65'inin 3.000-6.000 TL arasında, %30,79'unun 6.000-9.000 TL arasında, %24,44'ünün 10.000 TL ve üstünde olduğu tespit edilmiştir.

Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sosyo-demografik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farkların olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Şiddete uğramayan kadınların 18-25 yaş arasında, lisans ve üstü mezunu olma, bekar olma ve 10.000 TL ve üstünde gelire sahip olma oranı şiddete uğrayanlardan yüksek, çalışma oranı ise düşüktür.

Tablo 4.'te araştırmaya dahil olan şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan şiddete uğrayan kadınlar Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfkeden $\bar{x}=32,86\pm9,07$ puan, öfke içe vurumundan $\bar{x}=26,37\pm6,70$ puan, öfke dışı vurumundan $\bar{x}=25,93\pm7,42$ puan ve öfke kontrolünden $1\bar{x}=6,77\pm6,83$ puan almıştır. Şiddete uğramayan kadınlar Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfkeden $\bar{x}=16,92\pm6,96$ puan, öfke içe vurumundan $\bar{x}=14,53\pm5,12$ puan, öfke dışı vurumundan $\bar{x}=13,95\pm4,83$ puan ve öfke kontrolünden $\bar{x}=24,16\pm5,71$ puan aldıkları belirlenmiştir. Araştırmaya dahil olan şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanların arasındaki farklılıkların istatistik açısından anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar şiddete uğramayanlardan yüksek, öfke kontrolü puanları ise düşüktür.

Tablo 4.

Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Şiddete Uğrama	n	\bar{x}	s	t	p
Sürekli Öfke	Uğrayan	316	32,86	9,07	24,756	0,000*
	Uğramayan	315	16,92	6,96		
Öfke İçerme Vurumu	Uğrayan	316	26,37	6,70	24,938	0,000*
	Uğramayan	315	14,53	5,12		
Öfke Dışarı Vurumu	Uğrayan	316	25,93	7,42	24,018	0,000*
	Uğramayan	315	13,95	4,83		
Öfke Kontrolü	Uğrayan	316	16,77	6,83	-14,739	0,000*
	Uğramayan	315	24,16	5,71		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Uğrayan	316	24,44	15,69	-25,949	0,000*
	Uğramayan	315	55,49	14,34		

* $p < 0,05$

Şiddete uğrayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden $\bar{x}=24,44\pm 15,69$ puan, şiddete uğramayan kadınların ise $\bar{x}=55,49\pm 14,34$ puan aldıkları belirlenmiştir. Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı fark olduğu, şiddete uğrayanların daha düşük puan aldığı belirlenmiştir.

Tablo 5.'te araştırma kapsamına alınan şiddete uğrayan kadınların yaşa göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için uygulanan ANOVA sonuçları verilmiştir.

Tablo 5.

Şiddete Uğrayan Kadınların Yaşa Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Yaş grubu	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	18-25	77	30,81	9,50	11	40	10,237	0,000*	1-4
	26-40	102	30,97	9,22	11	40			
	40-64	97	33,94	9,10	10	40			
	65 ve üzeri	40	39,03	2,33	27	40			
Öfke İçer Vurumu	18-25	77	24,51	6,90	11	32	10,602	0,000*	1-4
	26-40	102	24,99	7,08	8	32			
	40-64	97	27,57	6,34	12	32			
	65 ve üzeri	40	30,58	2,74	18	32			
Öfke Dışar Vurumu	18-25	77	23,69	7,82	8	32	12,274	0,000*	1-4
	26-40	102	24,16	8,18	9	32			
	40-64	97	27,71	6,38	10	32			
	65 ve üzeri	40	30,45	2,41	19	32			
Öfke Kontrolü	18-25	77	17,99	6,06	8	31	10,224	0,000*	1-4
	26-40	102	18,40	6,97	8	32			
	40-64	97	16,01	7,02	8	32			
	65 ve üzeri	40	12,10	4,91	8	23			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	18-25	77	27,16	15,71	14	65	6,380	0,000*	1-4
	26-40	102	26,88	16,08	14	68			
	40-64	97	23,39	16,91	14	70			
	65 ve üzeri	40	15,50	4,22	14	40			

* $p < 0,05$

Şiddete uğrayan kadınların yaşa göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar vardır ($p < 0,05$). 18-25 yaş ve 26-40 yaş kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar 65 yaş ve üzerindeki kadınlardan düşük, öfke kontrolünden aldıkları puanlar ise yüksek bulunmuştur.

Şiddete uğrayan kadınların yaşa göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar vardır ($p<0,05$). 65 yaş ve üzerindeki kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar 18-25 yaş, 26-40 yaş ve 40-64 yaşındaki kadınlardan daha düşüktür.

Tablo 6.'te araştırmaya alınan şiddete uğrayan kadınların eğitime göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmalarında uygulanan ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 6.

Şiddete Uğrayan Kadınların Eğitime Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Eğitim	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	İlköğretim	146	36,85	6,54	10	40	47,099	0,000*	1-2
	Lise	66	33,38	8,68	10	40			1-3
	Lisans ve üstü	104	26,93	9,26	11	40			2-3
Öfke İçer Vurumu	İlköğretim	146	29,32	4,62	13	32	57,556	0,000*	1-2
	Lise	66	27,48	6,40	12	32			1-3
	Lisans ve üstü	104	21,52	6,67	8	32			2-3
Öfke Dışa Vurumu	İlköğretim	146	29,12	5,05	11	32	56,245	0,000*	1-2
	Lise	66	27,32	6,73	8	32			1-3
	Lisans ve üstü	104	20,58	7,72	9	32			2-3
Öfke Kontrolü	İlköğretim	146	14,21	6,19	8	31	24,970	0,000*	1-2
	Lise	66	17,45	7,32	8	31			1-3
	Lisans ve üstü	104	19,92	5,93	8	32			2-3
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	İlköğretim	146	18,14	11,39	14	70	45,499	0,000*	1-2
	Lise	66	21,95	14,01	14	61			1-3
	Lisans ve üstü	104	34,85	16,63	14	69			2-3

* $p<0,05$

Araştırma kapsamındaki şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içer vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,05$).

İlköğretim mezunu olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar lise ve lisans ve üstü mezunlarından daha yüksek, öfke kontrolünden ise düşüktür. Ayrıca lise mezunu olan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar lise ve lisans ve üstü mezunlarından daha yüksek, öfke kontrolünden ise düşük bulunmuştur.

Şiddete uğrayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). İlköğretim mezunlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları lise ve lisans ve üstü mezunlarından daha düşüktür. Bunun yanında lise mezunlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları lisans ve üstü mezunlarından daha düşüktür.

Tablo 7.'da şiddete uğrayan kadınların medeni duruma göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 7.

Şiddete Uğrayan Kadınların Medeni Duruma Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Medeni durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Sürekli Öfke	Bekar	139	30,71	9,65	-3,824	0,000*
	Evli	177	34,55	8,22		
Öfke İçe Vurumu	Bekar	139	24,82	7,14	-3,718	0,000*
	Evli	177	27,59	6,08		
Öfke Dışa Vurumu	Bekar	139	24,22	7,80	-3,695	0,000*
	Evli	177	27,27	6,84		
Öfke Kontrolü	Bekar	139	18,26	6,60	3,499	0,001*
	Evli	177	15,60	6,79		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Bekar	139	26,97	16,00	2,568	0,011*
	Evli	177	22,45	15,19		

* $p<0,05$

Tablo 6.'da şiddete uğrayan kadınların medeni duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Bekar kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan almış oldukları puanlar evlilere göre düşük, öfke kontrolünden almış oldukları puanlar ise yüksektir.

Şiddete uğrayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık olduğu ve bekar kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evli kadınlardan yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Şiddete uğrayan kadınların durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 8.'de gösterilmiştir.

Tablo 8.

Şiddete Uğrayan Kadınların Çalışma Durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Çalışma durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Sürekli Öfke	Evet	179	33,50	9,02	1,441	0,151
	Hayır	137	32,02	9,10		
Öfke İçe Vurumu	Evet	179	26,82	6,56	1,370	0,172
	Hayır	137	25,78	6,86		
Öfke Dışa Vurumu	Evet	179	26,65	6,98	1,989	0,048*
	Hayır	137	24,99	7,89		
Öfke Kontrolü	Evet	179	16,48	6,73	-0,858	0,391
	Hayır	137	17,15	6,96		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	23,73	15,94	-0,913	0,362
	Hayır	137	25,36	15,36		

* $p<0,05$

Araştırma kapsamındaki şiddete uğrayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke kontrolünden

aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıkların olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Çalışan ve çalışmayanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar benzerdir. Şiddete uğrayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Çalışan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar çalışmayanlardan fazladır.

Araştırmaya dahil edilen şiddete uğrayan kadınların çalışma duruma göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanların arasındaki farklılığın istatistik açısından anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Çalışan ve çalışmayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar benzerdir.

Tablo 9.'de şiddete uğrayan, kadınların gelir durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için ANOVA sonuçları verilmiştir.

Tablo 9. İncelendiğinde, araştırmadaki şiddete uğrayan kadınların gelir durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke dışı vurumundan aldıkları puanların arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünden olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke dışı vurumundan aldıkları puanların aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan düşük olduğu belirlenmiştir. Şiddete uğrayan kadınların aylık gelirine göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında fark olmadığı gözlenmiştir ($p>0,05$).

Araştırma kapsamındaki şiddete uğrayan kadınların aylık gelirine göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının arasında istatistik açısından anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünden olanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan fazladır.

Tablo 9.

Şiddete Uğrayan Kadınların Gelir Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Gelir durumu	n	\bar{x}	s	Mi n	Ma x	F	p	Fark
Sürekli Öfke	3.000 TL altı	11 1	31,2 9	9,84	11	40	4,55 8	0,004 *	2-4
	3000-6000 TL	76	34,9 7	7,64	10	40			3-4
	6.000-9.000 TL	10 0	34,0 0	8,85	10	40			
	10.000 TL ve üstü	29	29,4 1	8,56	13	40			
Öfke İçerme Durumu	3.000 TL altı	11 1	25,5 5	6,85	11	32	4,36 6	0,005 *	2-4
	3000-6000 TL	76	27,8 8	6,04	8	32			3-4
	6.000-9.000 TL	10 0	27,0 3	6,47	10	32			
	10.000 TL ve üstü	29	23,2 8	7,36	12	32			
Öfke Dışarı Durumu	3.000 TL altı	11 1	24,0 2	8,26	8	32	8,78 5	0,000 *	2-4
	3000-6000 TL	76	28,4 1	5,99	10	32			3-4
	6.000-9.000 TL	10 0	27,1 5	6,64	10	32			
	10.000 TL ve üstü	29	22,5 5	7,20	10	32			
Öfke Kontrolü	3.000 TL altı	11 1	17,0 6	6,51	8	32	0,41 6	0,742	
	3000-6000 TL	76	16,6 3	7,62	8	32			
	6.000-9.000 TL	10 0	16,9 1	6,91	8	31			
	10.000 TL ve üstü	29	15,5 2	5,57	8	31			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	3.000 TL altı	11 1	26,0 6	16,3 3	14	69	4,72 9	0,003 *	2-4
	3000-6000 TL	76	21,2 8	15,0 5	14	70			3-4
	6.000-9.000 TL	10 0	22,6 3	14,6 6	14	70			
	10.000 TL ve üstü	29	32,7 2	15,3 2	14	61			

* $p < 0,05$

Tablo 10.'da şiddete uğrayan, kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar için Pearson testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 10.

Şiddete Uğrayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyonlar

	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	
Sürekli Öfke	r	-0,801
	p	0,000*
	N	316
Öfke İçe Vurumu	r	-0,810
	p	0,000*
	N	316
Öfke Dışa Vurumu	r	-0,803
	p	0,000*
	N	316
Öfke Kontrolü	r	0,481
	p	0,000*
	N	316

* $p < 0,05$

Tablo 10.'a göre şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde korelasyonların olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). şiddete uğrayan, kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke kontrolünden aldıkları puanlar ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde korelasyonlar vardır ($p < 0,05$).

Tablo 11.'da şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını yordama durumunun incelendiği çok değişkenli regresyon analizi sonuçları verilmiş olup, modelde açıklanan varyans %72,0 bulunmuştur.

Tablo 11.

Şiddete Uğrayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu

	Std. Olm.	Std.			F	R²
	B	S.H.	B	t	p	DüzR²
(Sabit)	67,378	2,935		22,958	0,000*	
Sürekli Öfke	-0,381	0,129	-0,220	-2,946	0,003*	
Öfke İçe Vurumu	-0,931	0,147	-0,397	-6,342	0,000*	203,277 0,723
Öfke Dışa Vurumu	-0,424	0,166	-0,201	-2,550	0,011*	0,000* 0,720
Öfke Kontrolü	0,305	0,078	0,133	3,902	0,000*	

* $p < 0,05$

Şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke ($\beta = 0,220; p < 0,05$), öfke içe vurumu ($\beta = 0,397; p < 0,05$) ve öfke dışa vurumundan ($\beta = 0,201; p < 0,05$) aldıkları puanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını istatistik açısından anlamlı ve negatif yordadığı, öfke kontrolünden aldıkları puanların ise pozitif yordadığı görülmüştür.

Tablo 12.'te şiddete uğramayan kadınların yaşa göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için uygulanan ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Araştırma kapsamındaki şiddete uğramayan kadınların yaşa göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). 18-25 yaş ve 26-40 yaş kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke ve öfke içe vurumundan aldıkları puanlar 40-64 yaş ve 65 yaş ve üzerindeki kadınlardan yüksek, öfke kontrolünden aldıkları puanlar ise düşüktür. Ayrıca 40-64 yaşındaki kadınların öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar 18-25 yaş ve 26-40 yaş kadınlardan yüksektir.

Araştırmadaki şiddete uğramayan kadınların yaşa göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar vardır ($p < 0,05$). 18-25 yaş ve 26-40 yaş grubundaki kadınların Psikolojik İyi Oluş

Ölçeğinden aldıkları puanlar 40-64 ve 65 yaş ve üzerindeki kadınlardan daha düşüktür.

Tablo 12.

Şiddete Uğramayan Kadınların Yaşa Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Yaş	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	18-25	116	20,36	6,75	10	40	44,001	0,000*	1-3
	26-40	94	18,52	6,04	10	40			1-4
	40-64	64	12,20	4,31	10	28			2-3
	65 ve üzeri	41	10,88	4,69	10	40			2-4
Öfke İçer Vurumu	18-25	116	16,66	4,30	8	30	36,060	0,000*	1-3
	26-40	94	15,96	4,73	8	30			1-4
	40-64	64	10,61	4,02	8	26			2-3
	65 ve üzeri	41	11,32	4,71	8	32			2-4
Öfke Dışarı Vurumu	18-25	116	14,51	4,78	8	32	6,035	0,001*	1-3
	26-40	94	14,88	4,46	8	32			2-3
	40-64	64	11,88	3,97	8	28			
	65 ve üzeri	41	13,46	6,03	8	32			
Öfke Kontrolü	18-25	116	21,37	4,35	8	32	38,211	0,000*	1-3
	26-40	94	23,04	4,82	10	31			1-4
	40-64	64	28,19	5,17	16	32			2-3
	65 ve üzeri	41	28,29	6,03	8	32			2-4
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	18-25	116	47,15	12,87	14	70	54,572	0,000*	1-3
	26-40	94	53,14	12,46	14	70			1-4
	40-64	64	65,64	9,57	28	70			2-3
	65 ve üzeri	41	68,63	8,75	14	70			2-4

* $p < 0,05$

Şiddete uğramayan kadınların eğitime göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmalarında uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 13.'de verilmiştir.

Tablo 13.

Şiddete Uğramayan Kadınların Eğitim Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Eğitim durumu	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	İlköğretim	66	13,74	7,06	10	40	22,427	0,000*	1-3
	Lise	83	14,83	5,99	10	32			2-3
	Lisans ve üstü	166	19,23	6,57	10	40			
Öfke İçerme Vurumu	İlköğretim	66	12,64	5,55	8	32	18,490	0,000*	1-3
	Lise	83	12,88	4,76	8	23			2-3
	Lisans ve üstü	166	16,10	4,61	8	30			
Öfke Dışarı Vurumu	İlköğretim	66	14,18	5,78	8	32	3,857	0,022*	1-2
	Lise	83	12,71	4,23	8	28			2-3
	Lisans ve üstü	166	14,48	4,62	8	32			
Öfke Kontrolü	İlköğretim	66	26,61	6,38	8	32	20,074	0,000*	1-3
	Lise	83	25,82	5,99	10	32			2-3
	Lisans ve üstü	166	22,35	4,59	8	32			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	İlköğretim	66	64,42	12,48	14	70	36,527	0,000*	1-3
	Lise	83	59,82	13,67	14	70			2-3
	Lisans ve üstü	166	49,77	12,77	14	70			

* $p < 0,05$

Şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içerme vurumu, öfke dışarı vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0,05$). Lisans ve üstü mezunu olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içerme vurumu, öfke dışarı vurumundan aldıkları puanlar ilköğretim ve lise mezunlarından daha yüksek, öfke kontrolünden ise düşük bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilmiş olan şiddete uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). İlköğretim ve lise mezunlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları lisans ve üstü mezunlarından daha yüksektir.

Tablo 14'te araştırma kapsamındaki şiddete uğramayan kadınların medeni duruma göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 14.

Şiddete Uğramayan Kadınların Medeni Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Medeni durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Sürekli Öfke	Bekar	173	18,99	6,82	6,149	0,000*
	Evli	142	14,40	6,30		
Öfke İçerme Vurumu	Bekar	173	16,05	4,82	6,140	0,000*
	Evli	142	12,68	4,88		
Öfke Dışarı Vurumu	Bekar	173	14,55	4,92	2,476	0,014*
	Evli	142	13,21	4,64		
Öfke Kontrolü	Bekar	173	22,35	4,99	-6,613	0,000*
	Evli	142	26,36	5,77		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Bekar	173	49,98	13,38	-8,294	0,000*
	Evli	142	62,20	12,53		

* $p<0,05$

Araştırmadaki şiddete uğramayan kadınların medeni duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışarı vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Bekar kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışarı vurumundan almış oldukları puanlar evlilere göre yüksek, öfke kontrolünden almış oldukları puanlar ise düşüktür.

Şiddete uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Araştırmadaki şiddete uğrayamayan bekar kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evli kadınlardan düşüktür.

Tablo 15.'te araştırmadaki şiddete uğramayan kadınların durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 15.

Şiddete Uğramayan Kadınların Çalışma Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Çalışma durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*
	Hayır	168	17,93	6,75		
Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*
	Hayır	168	15,71	4,77		
Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448
	Hayır	168	14,14	4,41		
Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*
	Hayır	168	23,41	4,96		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*
	Hayır	168	52,88	13,67		

Şiddete uğramayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Çalışan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke ve öfke içe vurumu aldıkları puanlar düşük, öfke kontrolünden aldıkları puanlar ise yüksektir. Şiddete uğramayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke dışarı vurumundan aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Araştırmaya dahil edilen şiddete uğramayan kadınların çalışma duruma göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistik açısından anlamlı fark saptanmıştır ($p<,05$). Çalışan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar çalışmayanlardan yüksektir.

Tablo 16.'te araştırmadaki şiddete uğramayan kadınların gelir durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları karşılaştırmaları için ANOVA sonuçları gösterilmiştir

Tablo 16.

Şiddete Uğramayan Kadınların Gelirine Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Gelir	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	3.000 TL altı	98	19,20	6,27	10	39	8,899	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	17,63	5,94	10	36			2-4
	6.000-9.000 TL	97	16,63	8,11	10	40			
	10.000 TL ve üstü	77	13,99	5,63	10	29			
Öfke İçerme Durumu	3.000 TL altı	98	16,38	4,56	8	30	12,786	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	15,70	4,88	8	30			2-4
	6.000-9.000 TL	97	14,15	5,34	8	32			
	10.000 TL ve üstü	77	11,99	4,57	8	24			
Öfke Dışarı Durumu	3.000 TL altı	98	14,04	4,53	8	32	3,682	0,012*	1-4
	3000-6000 TL	43	14,91	4,67	8	32			2-4
	6.000-9.000 TL	97	14,61	5,66	8	32			3-4
	10.000 TL ve üstü	77	12,47	3,80	8	24			
Öfke Kontrolü	3.000 TL altı	98	22,18	4,60	12	32	12,915	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	22,60	5,38	8	32			2-4
	6.000-9.000 TL	97	24,56	6,30	8	32			
	10.000 TL ve üstü	77	27,03	5,17	15	32			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	3.000 TL altı	98	50,17	12,62	14	70	14,781	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	50,07	13,27	14	70			2-4
	6.000-9.000 TL	97	57,96	15,88	14	70			
	10.000 TL ve üstü	77	62,17	11,16	28	70			

* $p<,05$

Şiddete uğramayan kadınların gelir durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanların arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünde olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, ve öfke içe aldıkları puanların aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan düşük olduğu belirlenmiştir. Aylık geliri 10.000 TL ve üstünde olanların öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar diğer gelir gruplarındaki kadınlardan yüksektir. Aylık geliri 10.000 TL ve üstünde olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke kontrolünden aldıkları puanlar aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan yüksektir.

Şiddete uğramayan kadınların aylık gelirine göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının arasında istatistik açısından anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünden olanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan fazladır.

Araştırmadaki şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar için Pearson testi sonuçları Tablo 17.'da verilmiştir.

Araştırmaya katılan şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde korelasyonların olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke kontrolünden aldıkları puanlar ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde korelasyon bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 17.

Şiddete Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Arasındaki Korelasyonlar

	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	
Sürekli Öfke	r	-0,874
	p	0,000*
	N	631
Öfke İçerme Vurumu	r	-0,867
	p	0,000*
	N	631
Öfke Dışarı Vurumu	r	-0,823
	p	0,000*
	N	631
Öfke Kontrolü	r	0,691
	p	0,000*
	N	631

* $p < 0,05$

Tablo 18.'de araştırma kapsamındaki şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını yordama durumunun incelendiği çok değişkenli regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 18. incelendiğinde şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke ($\beta = -0,399; p < 0,05$) ve öfke içe vurumu ($\beta = -0,310; p < 0,05$) alt boyutlarından aldıkları puanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını istatistik açısından anlamlı ve negatif yordadığı saptanmıştır. Şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke dışarı vurumundan ($\beta = 0,223; p < 0,05$) ve öfke kontrolünden ($\beta = 0,325; p < 0,05$) aldıkları puanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını istatistik açısından anlamlı pozitif yordadığı saptanmıştır. Modelde Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarındaki varyansın %56,7'si açıklanmaktadır.

Tablo 18.

Şiddete Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği Puanlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu

	Std. Olm.	Std.			F	R ²
	β	S.H.	Beta	t	p	DüzR ²
(Sabit)	53,096	4,884		10,872	0,000*	
Sürekli Öfke	-0,822	0,124	-0,399	-6,639	0,000*	
Öfke İçe Vurumu	-0,868	0,148	-0,310	-5,858	0,000*	103,896 0,573
Öfke Dışa Vurumu	0,661	0,157	0,223	4,213	0,000*	0,000 0,567
Öfke Kontrolü	0,815	0,128	0,325	6,377	0,000*	

* $p < 0,05$

Tablo 19.'de kadınların şiddete uğrama durumunu Sosyo-Demografik Özelliklerin, Sürekli Öfke Ölçeği puanlarının ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının yordama durumunun incelendiği lojistik regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 19.'e göre yaş faktörünün kadınların şiddete uğrama riskine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etki ettiği belirlenmiştir ($p < 0,05$). 65 yaş ve üstündeki kadınların şiddete uğrama riski 18-25 yaşa göre 4,86 kat fazladır. Kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke içe vurumundan aldıkları puanların şiddete uğrama riskine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif etki ettiği saptanmış olup, öfke içe vurumundan aldıkları puanların 1 birim artması şiddete uğrama riskini %8 artırmaktadır. Araştırmadaki kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının şiddete uğrama riskine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde negatif etki ettiği belirlenmiştir. Kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının 1 birim artması halinde şiddete uğram riski %6 azalmaktadır.

Tablo 19.

Kadınların Şiddete Uğrama Riskine Sosyo-Demografik Özelliklerin, Sürekli Öfke Ölçeği Puanlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Yordama Durumu

	β	S.E.	p	Exp(B) O.R.	95,0% G.A. Alt	Üst
Yaş (18-25 yaş)			0,001*			
Yaş(26-40)	-0,311	0,766	0,685	0,733	0,163	3,290
Yaş(40-64)	0,501	0,726	0,490	1,650	0,398	6,841
Yaş(65>)	1,582	0,737	0,032*	4,864	1,148	20,614
Eğitim durumu (İlköğretim)			0,395			
Eğitim (Lise)	0,041	0,406	0,920	1,041	0,470	2,307
Eğitim (Lisans ve üstü)	-0,431	0,351	0,219	0,650	0,326	1,292
Medeni durum(Bekar)	-0,218	0,312	0,484	0,804	0,436	1,482
Çalışma durumu(Çalışan)	0,396	0,287	0,167	1,486	0,847	2,606
Gelir (3.000 TL altı)			0,154			
Gelir(3000-6000 TL)	0,666	0,414	0,107	1,947	0,865	4,380
Gelir(6.000-9.000 TL)	0,252	0,463	0,585	1,287	0,520	3,188
Gelir(10.000 TL ve üstü)	-0,144	0,397	0,717	0,866	0,398	1,885
Sürekli Öfke	0,045	0,030	0,132	1,046	0,986	1,110
Öfke İç Vurumu	0,082	0,033	0,013*	1,086	1,018	1,158
Öfke Dış Vurumu	0,030	0,039	0,449	1,030	0,954	1,113
Öfke Kontrolü	-0,005	0,030	0,859	0,995	0,938	1,055
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	-0,059	0,011	0,000*	0,942	0,921	0,964
Sabit	-1,265	1,352	0,350	0,282		

BÖLÜM V

Tartışma

Araştırma sonucunda önemli bir bulgu olan, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir. Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği puanı ve öfke içe vurumu, öfke dışı vurumu ve öfke kontrolü puanları anlamlı olarak farklılık göstermektedir. Ortalamalar incelendiğinde şiddete uğrayan kadınların öfke düzeylerinin, şiddete uğramayan kadınlardan anlamlı farklılık gösterecek ölçüde yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda, şiddete uğrayan kadınların öfke düzeylerinin şiddete uğramayan kadınlara göre önemli ölçüde yüksek olduğu söylenebilir.

Çalışma katılımcıların öfke ifade tarzlarına ait puanlar incelendiğinde şiddete uğrayan kadınların öfkelerini içe vurum ve dışı vurumlarının, şiddete uğramayan kadınlardan istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek olduğu, öfke kontrollerinin ise yine anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmüştür. Buna göre, şiddete uğrayan kadınlar öfkelerini hem yüksek düzeyde saldırgan hem de yıkıcı davranışlarla ifade etmektedirler. Ayrıca şiddete uğrayan kadınların öfkelerini bastırarak, içlerinde tutarak veya saklayarak ifade ettikleri söylenebilir (Amirigargari,2013).

Çalışmanın bir diğer bulgusu ise, şiddete uğrayan kadınların öfkelerini kontrol edebilme düzeylerinin şiddete uğramayan kadınlardan daha düşük düzeyde olmasının nedeni ise yoğun öfkenin duygusal kontrolü aşması olarak düşünülmektedir. Literatür bulguları çalışma bulgularını destekler niteliktedir. İnaç-Kaz'ın (2022) 137 kadının şiddet yaşantılarının sürekli öfke üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında tehdit ve taciz davranışları ile sürekli öfke, öfkenin içe vurumu ve öfkenin dışı vurumu arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Tehdit ve taciz davranışları ile öfke kontrolü arasındaki ilişki ise negatif ve anlamlı bulunmuştur.

Ayrıca, Parrott & Zeichner (2003) tarafından 263 kadın üzerinde yürütülen bir araştırma sonucunda şiddet ve sürekli öfke arasında pozitif bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Avrupa Birliği'nin 2015 yılında Avrupa genelinde yürüttüğü geniş çaplı bir araştırmada da eşleri tarafından şiddete uğrayan kadınların özgüven kaybı

yaşadıkları ve bu kadınların kendilerini savunmasız ve endişeli hissettikleri, dolayısıyla öfke düzeylerinin arttığı raporlanmıştır (FRA, 2015). Kaymak-Özmen (2004) de çalışmasında erkeğin güç ve kontrol sağlamak için şiddete başvurmasının, aile içinde yoğun bir stresin, öfkenin ve saldırganlığın ortaya çıkmasına neden olduğunu belirtmiştir.

Şiddete uğrayan kadınlarda sürekli öfkenin, öfke tarzları ile birlikte oldukça ciddi bir problem olarak tespit edilmiş olması bu kadınların duygusal açıdan önemli sorunlar yaşadıklarının ve yaşam kalitelerinin olumsuz etkilendiğinin de bir göstergesidir. Çünkü sürekli öfke duygusu ile birlikte güçsüzlük, güvensizlik, çaresizlik ve korku gibi duygular yoğun bir biçimde yaşanacaktır. Sürekli öfke ve stres nedeniyle sağlık sorunları ortaya çıkabilecek, bu kadınlar özellikle yüksek tansiyon, kalp hastalıkları, anksiyete ve depresyon gibi fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarına yatkın hale gelebileceklerdir. Aile üyeleri, arkadaşlar veya iş arkadaşlarıyla olan ilişkiler de bozulabilecek, bu durum yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilecektir. Nitekim yapılan farklı araştırmalar, kontrol altındaki öfkenin benlik saygısı, bilişsel esneklik ve sosyal beceriler gibi olumlu değişkenlerle pozitif bir ilişkisi olduğunu belirtirken; sürekli öfke, bastırılmış öfke ve dışa vurulmuş öfke ile depresyon, obsesif kompulsif semptomlar, nevrozizm ve probleme olumsuz yaklaşım gibi değişkenler arasında pozitif bir bağlantı bulunduğunu ortaya koymaktadır (Karababa ve Dilmaç, 2015).

Araştırma kapsamında şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların psikolojik iyi oluşlarının istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve şiddete uğrayan kadınların iyi oluş düzeylerinin uğramayan kadınlardan istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterecek ölçüde daha düşük olduğu görülmüştür. Literatüre bakıldığında Altıntaş (2019), şiddete maruz kalan ve şiddete maruz kalmayan olmak üzere kadın üzerinde yürüttüğü araştırması sonucunda, şiddete maruz kalan kadınlarda psikolojik iyi oluş düzeyinin maruz kalmayanlara göre daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Yiğit(2018), kadınlarla yapmış olduğu araştırma sonucunda psikolojik iyi oluş ile aile içi şiddet arasına orta düzeyde negatif ve anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur. Buna göre aile içi şiddetin artması ile birlikte kadınların psikolojik iyi oluşlarının anlamlı olarak azaldığı görülmüştür. Ceco (2018) ise yakın partner şiddetine maruz kalan kadınları dahil ettiği araştırmada cinsel ve psikolojik şiddet gören ve görmeyen kadınların psikolojik iyi oluşları arasında şiddet

görmeyenlere göre anlamlı fark olduğunu raporlamıştır. Ayrıca çalışmayla paralellik gösteren başka bir çalışmada doğrudan şiddeti araştırmasa da Şengül-Kılıç (2021) tarafından evli kadınlar üzerinde yapılan bir araştırmada eş desteği algılama ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında şiddete uğrayan ve uğramayan kadınlarda ayrı ayrı olmak üzere sürekli öfke ve iyi oluş durumlarının yaş, eğitim düzeyi, medeni durum, çalışma durumu ve gelir düzeyinden etkilenmediği de tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde şiddet görmeyen kadınlarda, şiddet gören kadınların aksine daha genç yaşta olmak, daha yüksek eğitim düzeyine sahip olmak ve bekar olmak sürekli öfkenin daha fazla olduğu etkenler olarak bulunmuştur. Literatüre baktığımızda Selçuk'un (2021) çalışmasının şiddete maruz kalan kadınların düşük ekonomik gelir gözlemlemesinin çalışma ile benzerlik gösterdiği fakat ve genç yaşa sahip olma durumunun çalışma ile farklılık gösterdiği görülmektedir. Şöyle ki hem şiddete uğrayan hem uğramayan kadınlarda iyi oluş düzeylerinin belirtilen özelliklere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde; şiddete uğrayan kadınlarda yaş, eğitim düzeyi, medeni durum ve gelir düzeyinin iyi oluşu anlamlı olarak farklılaştırdığı tespit edilmiştir. Bu kadınlarda sürekli öfkeye paralel bir biçimde 65 yaş ve üzerinde olan, ilköğretim mezunu, evli ve geliri 3000-9000 TL arasında olanların iyi oluş düzeyleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Şiddete uğramayan kadınlarda ise şiddete uğrayanlardan farklı olarak çalışma durumu da etkili olmuştur. Yine bu gruptaki sürekli öfke bulgularına paralel olarak 18-40 yaş arası, lisans ve üzeri eğitim durumunda, bekar, çalışan ve gelir düzeyi 6000 TL ve altında olanların iyi oluş düzeyleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Bu bulgular Selçuk'un (2021) çalışmasında şiddete uğrayan kadınların düşük ekonomik gelire sahip olduğunu bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Buna ek olarak, şiddet gören kadınlarda çalışma durumu sürekli öfkeyi anlamlı olarak farklılaştırmazken, şiddete uğramayan kadınlarda çalışıyor olmak anlamlı olarak artırmaktadır. Bu bulgu doğrultusunda şiddet görmeyen kadınlarda, evliliğin sürekli öfkeyi azaltan bir etken olması dikkat çekmiştir. Bu bulgu sağlıklı bir evlilik yaşamına kavuştuğunda kadınların mutlu olduklarının önemli bir göstergesi olmaktadır. Çiftlerin uyumlu birlikteliklerinin sonucu olarak evlilik

hayatında memnuniyet ve mutluluk ortaya çıkacağı sonucunu doğrulamaktadır (Çetin, 2010).

Literatürle çalışma arasındaki farklılıklardan biri ise Kurt'un (2018) yapmış olduğu çalışmada 25 yaş altındaki kadınların şiddete daha fazla maruz kaldığı saptanmıştır. Fakat bu çalışmada 65 yaş ve üzeri kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığı saptanmıştır. Bir diğer farklılık ise literatürde şiddete çalışmayan ve çalışmayan kadınların aynı şiddet türüne maruz kaldığı bulguların iken bu çalışmada çalışan kadınların daha çok şiddete maruz kaldığı görülmektedir (İnci 2019).

Araştırmanın önemli bulgularından birisi ise şiddete uğrayan ve uğramayan kadınlarda sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş arasındaki negatif yönde ilişkilerinin tespiti olmuştur. Bu ilişkiler incelendiğinde her iki grupta da istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Bu durum, şiddete uğrasın veya uğramasın tüm kadınlarda sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Her iki grupta da sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki güçlü düzeyde negatif ve anlamlıdır. Dolayısıyla sürekli öfke veya psikolojik iyi oluştan birisinin artması ile diğeri güçlü bir ilişki ile ve istatistiksel olarak anlamlı olarak azalmaktadır. Biri arttığında diğeri azalmaktadır. Altıntaş (2019) yapmış olduğu çalışma ile bu bulguyu destekler niteliktedir.

Ayrıca içe ve dışa vurum ile psikolojik iyi oluş arasında da yine güçlü ve negatif ilişkiler bulunmaktadır. Ancak öfke kontrolü ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiler her iki grupta da orta düzeyde istatistiksel olarak pozitif ve anlamlı bulunmuştur. Bir başka deyişle öfke kontrolü arttığı zaman psikolojik iyi oluşta artmaktadır. Bu bulgu doğrultusunda öfke kontrolünü sağlayabilen kadınların psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğunu düşündürmektedir. Şiddete uğrama durumu kadınların psikolojik iyi oluşunu ve öfke kontrollerini olumsuz yönde etkilemektedir. Elde edilen bulgular ile Büyükbodur ve arkadaşlarının (2022) bulgularıyla benzer olarak şiddetin kadınların psikolojik iyi oluşu üzerinde negatif yönde etkisi belirtilmiştir.

Çalışmanın bulgularıyla benzerlik gösteren bir diğer araştırma, Küçükköse (2015) tarafından 446 kişi üzerinde yürütülen bir araştırma sonucunda sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke dışa vurumu ile öznel iyi oluş arasında düşük düzeyde ve negatif ilişkiler olduğu; öfke kontrolü ve psikolojik iyi oluş arasında ise düşük

düzeyde ancak pozitif ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Yan vd. (2023) de çalışmalarında, sürekli öfke ile psikolojik iyi oluş arasında önemli bir ilişki olduğunu belirtmektedirler.

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmanın amaç ve alt amaçları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlardan yola çıkarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuç

Şiddete uğrayan kadınların öfke düzeylerinin şiddete uğramayan kadınlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şiddete uğrayan kadınların öfkelerini içe vurum ve dışa vurumları şiddete uğramayan kadınlardan anlamlı olarak daha yüksektir, öfke kontrolleri ise yine anlamlı olarak daha düşüktür. Şiddete uğrayan kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleri uğramayan kadınlardan anlamlı farklılık gösterecek ölçüde daha düşüktür.

Bir diğer sonuç olarak bu çalışmada, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşları detaylı olarak incelenmiş, birbiriyle karşılaştırılmış, çeşitli sosyo-demografik özelliklerin bunlar üzerindeki etkileri tespit edilmiştir. Sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiler ortaya konulmuş, sürekli öfkenin iyi oluş üzerindeki etkisi tespit edilmiş ve sosyo-demografik özellikler, sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş puanları kullanılarak ve kadınların şiddete uğrama olasılıkları hesaplanmıştır. Şiddet gören kadınlar, sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda psikolojik açıdan da büyük ölçüde zarar görmekte ve bu durum, sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini engellemektedir. Özellikle öfke ve düşük psikolojik iyi oluş algısı gibi psikolojik faktörler, şiddet gören kadınların yaşadığı zorluklarla başa çıkabilmelerini engelleyen bir rol oynamaktadır. Bunun sonucunda depresyon, kaygı, travma sonrası stres bozukluğu, intihar düşünceleri ve davranışları, yeme bozuklukları ve madde bağımlılığı gibi psikolojik sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle, bu konuda yapılan araştırmalar, şiddet gören kadınların psikolojik sağlıklarını anlamak, korumak ve iyileştirmek için son derece önemli olmaktadır. Özellikle, öfke ve psikolojik iyi oluş gibi psikolojik faktörler, şiddet gören kadınların yaşadığı zorluklarla başa çıkabilmelerinde önemli bir role sahiptir. Öfke yönetimi eğitimi, bu kadınların öfke düzeylerini kontrol etmelerine ve kendilerini daha iyi ifade etmelerine yardımcı olabilirken, iyi oluş faktörlerini artırma

programları, bu kadınların kendilerine güvenmelerine ve hayatlarını daha olumlu bir şekilde görmelerine yardımcı olabilecek niteliktedir.

Şiddete uğrayan kadınlarda sürekli öfke düzeyinin en yüksek olduğu gruplar 65 yaş ve üzerinde olan, ilkokul mezunu, evli ve geliri 3000-9000 TL arasında olan kadınlar olarak tespit edilmiştir. Bu gruplar 18-40 yaş arasında yer alan, ilkokul üzerinde eğitim düzeyine sahip, bekar ve 10000 TL'den fazla geliri olan gruplardan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Şiddete uğramayan kadınlarda ise en yüksek düzeyde sürekli öfke yaşayanlar 18-40 yaş arasında olan, lisans ve üzerinde eğitim almış olan, bekar, çalışmayan ve 6000 TL ve altında gelire sahip olanlardır. Bunlar 40 yaş ve üzerinde olan, lisans düzeyinin altında eğitim almış, evli, çalışan ve 10000 TL üzerinde gelire sahip olan kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek düzeyde sürekli öfkeye sahiptir.

Şiddete uğrayan kadınlarda yaş, eğitim düzeyi, medeni durum ve gelir düzeyi iyi oluşu anlamlı olarak farklılaştırmaktadır. Bu kadınlarda sürekli öfkeye paralel bir biçimde 65 yaş ve üzerinde olan, ilkokul mezunu, evli ve geliri 3000-9000 TL arasında olanların iyi oluş düzeyleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur.

Şiddete uğramayan kadınlarda ise şiddete uğrayanlardan farklı olarak çalışma durumu da etkilidir. Yine bu gruptaki sürekli öfke bulgularına paralel olarak 18-40 yaş arası, lisans ve üzeri mezuniyete sahip, bekar, çalışan ve gelir düzeyi 6000 TL ve altında olanların iyi oluş düzeyleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur.

Şiddete uğrayan ve uğramayan her iki grupta da sürekli öfke ve iyi oluş arasındaki ilişki güçlü düzeyde negatif ve anlamlıdır. Ayrıca içe ve dışa vurum ile iyi oluş arasında da yine güçlü ve negatif ilişkiler bulunmaktadır. Ancak öfke kontrolü ile iyi oluş arasındaki ilişkiler her iki grupta da orta düzeyde pozitif ve anlamlıdır. Bu ilişkinlerin şiddete uğramamış kadınlarda daha güçlü olduğu dikkat çekmiştir.

Hem şiddete uğrayan hem uğramayan gruplarda sürekli öfkenin iyi oluş üzerinde anlamlı ve olumsuz etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Lojistik regresyon analizi sonucunda ise yaş, öfke içe vurumu ve iyi oluş puanlarının anlamlı etkileri olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar, 65 yaş ve üstündeki kadınların şiddete uğrama riskinin 18-25 yaşa göre 4,86 kat fazla olduğunu, öfke içe vurumundan alınan puanların 1 birim artmasının şiddete uğrama

riskini %8 artırdığını ve İyi Oluş Ölçeği puanının 1 birim artmasının şiddete uğrama riskini %6 azalttığını göstermiştir.

Ayrıca ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlara oranlandığında şiddete uğrayan kadınların puanı %76,2'ye karşılık gelirken, bu oran şiddete uğramayan kadınlarda %23'te kalmıştır. Bu bulgu, şiddete uğrayan kadınların sürekli öfke düzeylerinin, şiddete uğramayan kadınların üç katından fazla olduğunu gösteren önemli bir bulgu olarak dikkat çekmiştir. Ayrıca oranın yüksekliği, şiddete uğrayan kadınların neredeyse sürekli olarak yüksek öfke duyguları yaşadıklarının bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir.

Öneriler

Devlete Yönelik Öneriler

Günümüz şartlarında psikolojik destek alamamak kolay olmamakta ve pahalı olmakta ve her bütçeden insan yararlanamamakta bu nedenle psikologların seans ücreti devlet destekli olmalı ayrıca devamlılığı için mağdurlar desteklenmeli ve teşvik edilebilir.

Devlet, uzman desteğinde, halk eğitimlerinde ve ya kadınlara ulaşabileceği yerlerde, şiddete uğrayan kadınların ve uğrama riskine sahip tüm kadınların şiddete maruz kalmaları durumunda izleyebilecekleri yollar konusunda ve şiddetin onların üzerinde ki olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirici, ücretsiz seminerler vermelidir. Çünkü toplumsal yapı gereği bazı toplumlarda şiddet normal olarak algılanmaktadır. Şiddet davranışını azalmaya yönelik halk içi çalışmalara ağırlık vermelidir.

Akademisyenlere/ araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırmanın konusu olan şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasını konu edinen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla araştırma sonucunda elde edilen bulgular çok önemli sonuçlar ortaya koymuştur ve çalışmanın literatürde ki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Şiddete maruz kalan ve kalamayan kadınların psikolojik iyi oluş ve sürekli öfke düzeylerini sosyo-demografik özelliklerine göre inceleyecek örneklem grubu daha geniş tutularak çalışmanın tekrar uygulanması ve perspektifinin genişletilmesi önerilmektedir.

Araştırmanın neticeleri genel olarak literatürle uyumlu olmasına rağmen literatürdeki bazı sonuçlarla farklılık göstermiştir. Farklı sonuçlar içeren verilerde daha çok araştırma yapmak, daha kesin sonuçlara ulaşmasında fayda olacaktır.

Klinik Psikologlara Yönelik Öneriler

Öneri olarak, şiddete maruz kalmış bireylerle çalıştıklarında kişilerin öz şefkat gelişimlerine ve öz şefkat farkındalığı kazanmalarına destek sunulabilir. Çünkü öz şefkat farkındalığı olan bireyin, psikolojik iyi oluşunun da yükseleceği bilinmektedir. Ayrıca bir diğer konuda şiddete uğrayan kadınların sürekli öfke düzeyleri arasında olumlu anlamlı yönde bir ilişki olması sebebiyle danışanlarla öfke kontrol çalışmaları yapılmalıdır. Çünkü şiddetle büyüyen ve şiddet dolu aile yaşantısına sahip kadınlar veya bireyler, ileride topluma karıştıklarında ve ya aile kurduklarında bu şiddet davranışını aile içinde ve toplumda da sürdürmektedirler.

Kaynakça

- Algur, V. (2019). Üniversite öğrencilerinin anksiyete ve depresyon düzeyleri ile fiziksel saldırganlık, öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Altıntaş, D. (2019). Şiddete maruz kalmaya bağlı olarak psikolojik dayanıklılık, bağışlayıcılık ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akbulut, N. (2022). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının ebeveyn kabul red algıları, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına göre yordanması (Master's thesis, Ege Üniversitesi).
- Akdeniz, H., Demirci, D., Sekban, G., & Yurtsever, Y. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Öfke Düzeylerinin Karşılaştırılması (Kocaeli Üniversitesi Örneği). Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 1(1), 46-60.
- Atalay, M. (2020). Şiddetten dolayı kadın sığınma evi ve acil servise başvuran kadınların durumluluk kaygı düzeyi, benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin incelenmesi (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Amirigargari, A. (2013). Kadına yönelik şiddet, narsizm ve saldırganlık arasındaki ilişki (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Aydöner, N. H. (2018). Kadınlarda şiddete maruz kalma durumu ile sosyal destek algısı, depresyon ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiler: karşılaştırmalı bir çalışma (Master's thesis, Işık Üniversitesi).
- AYGEN, Murat; AÇIK, Yasemin. Elazığ ilinde gençlerde şiddete başvurma ya da maruz kalma sıklığı, etkileyen faktörler ve öfke ile ilişkisi. *Kocaeli Tıp Dergisi*, 2014, 3.3: 8-17.
- Beydoğan Tangör, Başak; Curun, Ferzan. Psikolojik İyi Oluşun Yordayıcıları Olarak Bireysel Farklılıklar: Özgünlük, benlik saygısı ve sürekli kaygı. 2016.
- Bilen, B. M. (2019). Psikopatolojik belirtilerin; kişilerarası ilişki tarzları ve temel kişilik tipleri yönünden incelenmesi (Master's thesis, Işık Üniversitesi).
- Büyükbodur, A. Ç., Uğurlu, Z., & Pamuk, D. Hırpalanmış Kadın Sendromuna Yönelik Psikososyal Müdahaleler. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 281-303.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak. E., K., Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri (11.baskı). Pegem Akademi. DOI or URL
- Çalışkan, H., & Çevik, E. İ. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.
- Ceco, E. (2018). Yakın partner şiddetine maruz bırakılan kadınlarda travma sonrası büyüme ve psikolojik iyi oluşun incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cenkseven, F. (2004). Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çetin, B. T. (2010). Evlilik doyumunun bazı değişkenlere göre yordanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- DOGRUCAN, A., & YILDIRIM, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 2(2), 122-138.
- Dilekler, İ., Törenli, Z., & Selvi, K. (2014). Öfkeye farklı açılardan bakış: Öfkenin mekanizması, farklı psikopatolojilerde öfke ve terapistin öfkesi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 1(3), 44-59.
- Dündar, Z., & Demirli, C. (2018). Medeni Durumları Farklı Olan Bireylerin Psikolojik İyi Olma Düzeylerinin İncelenmesi. *Educational Reflections*, 2(2), 1-10.
- Eberhard-Gran, M., Schei, B., & Eskild, A. (2007). Şiddete maruz kalan kadınlarda somatik belirtiler ve hastalıklar daha sık görülmektedir. *Genel Dahiliye Dergisi*, 22, 1668-1673.
- FRA (2015). Violence against women: an EU-wide survey. Main results report. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf
- Güler Çetin,F.,(2013), 15-49 yaş evli kadınların ruhsal durumları ve şiddet üzerine bir çalışma (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Günüşen, N. P. (2016). Öfke, saldırganlık ve psikiyatri hemşireliği. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Hemşireliği-Özel Konular Dergisi*, 2(2), 36-43.
- GÜVENDİ, B., & KESKİN, B. (2020). Sporcuların antrenörlerinden algıladıkları etik dışı davranış algısına göre saldırganlık ve öfke davranışlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 134-145.

- Havva, T. E. L., Kocataş, S. E. M. R. A., Güler, N., AYDIN, H. T., & GÜNDOĞDU, N. A. (2019). Evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumu ve etkileyen faktörler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 256-264.
- İKİZ, F. E., ASICI, E., Zöhre, K. A. Y. A., & BALKAN, K. (2018). Yaşam amaçları ve psikolojik iyi oluşun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu yordayıcı rolü. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 7-26.
- KANBUR, E., & MAZIOĞLU, V. (2021). Psikolojik iyi oluşun iş becerikliliği üzerine etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 1839-1857.
- Karadağ, A. (2019). Zihin engelli ve normal gelişim gösteren bireylerin ebeveynlerinin öfke yönetimi ve stresle başa çıkma tarzları bakımından incelenmesi (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Karababa, A., Dilmaç, B. (2015). Ergenlerde insani değerlerin sürekli öfke ve öfke ifade biçimlerini yordama da ki rolü. *İlköğretim Online*, 14(3), 1149-1158.
- Kaymak-Özmen, S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 27-39.
- Kazancı, D. (2010). Evliliklerinde maruz kaldıkları şiddet nedeniyle kadın sığınma evinde barınan kadınların kaygı ve depresyon düzeyleri (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Keldal, G. (2015). Warwick-Edinburgh mental iyi oluş ölçeği'nin Türkçe formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Mutluluk ve Esenlik Dergisi*, 3(1), 103-115.
- Kolkisa, İ. (2018). Türk toplumunda 18 yaşından önce evlendirilmiş kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleri ile benlik saygısı ve ebeveyn kabulü arasındaki ilişki (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Küçükköse, F. (2015). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin etik liderlik davranışları, öğretmenlerin karşılaştığı yıldırma davranışı ve örgütsel adalet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.*
- Küçük, M. (2020). Yetişkinlerin öz şefkat, bağlanma stilleri ve psikolojik iyi oluş özelliklerinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Macdicken, Kenneth G. Global forest resources assessment 2015: what, why and how?. *Forest Ecology and Management*, 2015, 352: 3-8.

- Mechanic, M. B., Weaver, T. L., & Resick, P. A. (2008). Mental health consequences of intimate partner abuse: A multidimensional assessment of four different forms of abuse. *Violence against women*, 14(6), 634-654.
- Melamed, S., Shirom, A., Toker, S., Berliner, S., & Shapira, I. (2006) Tükenmişlik ve kardiyovasküler hastalık riski: kanıtlar, olası nedensel yollar ve umut verici araştırma yönergeleri. *Psikolojik bülten*, 132(3), 327.
- Mutlu, G. (2018). Kadın sığınma evinde kalan kadınların öznel iyi oluş düzeyleri ve stresle başa çıkma tarzlarının incelenmesi (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Olofsson, N., Lindqvist, K., Gâdin, KG, Bråbäck, L., & Danielsson, I. (2011). Şiddete maruz kalan ve uğramayan kadınların çocuklarında fiziksel ve psikolojik belirtiler ve öğrenme güçlükleri: toplum temelli bir çalışma. *Uluslararası halk sağlığı dergisi*, 56, 89-96.
- Onbaşılı, N. (2011). Kadın ve aile sağlığı merkezine başvuran çocuklarda öfke: anne ve çocuğun çocukluk dönemi istismar yaşantıları, aile işleyişi ve annenin öfke düzeyi açısından bir değerlendirme (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Ossiannilsson, E., Altınay, F., & Altınay, Z. (2015). Mooc uygulamalarının öğrenci deneyimleri ve kalite kültürü açısından analizi. *Eğitim Medyası Uluslararası Dergisi*, 52(4), 272-283. <https://doi.org/10.1080/09523987.2015.1125985>
- Özcan, Ö. (2009). Partneri tarafından duygusal ve fiziksel şiddete uğramış ve uğramamış kadınların umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Ozer, A. K. (1994). Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçekleri ön çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(31), 26-35.
- Özgentürk, İ., Karğın, V., & Baltacı, H. (2012). Aile içi şiddet ve şiddetin nesilden nesile iletilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 14(4), 55-77.
- Özmete, E. (2016). Evli kadınlar ve erkekler için psikolojik iyi oluş ölçeğinin Türkçe'ye uyarlaması. *Bilig*, (78), 361-391.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Parrott, D. J., & Zeichner, A. (2003). Effects of trait anger and negative attitudes towards women on physical assault in dating relationships. *J. Fam. Violence*, 18, 301-307.

- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57 (6), 1069- 1081. doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069
- Salaçın, S., Toprak Ergöner, A., & Demiroğlu Uyanıker, Z. (2011). Kadına yönelik Şiddet. *Birinci Basamakta Adli Tıp*, 2, 192-201.
- Saydam, M. (2016). Kamu kurumlarında motivasyon ve iş tatmini: Bağcılar belediyesi örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Sekizkardeş, A. (2021). YetiŐkinlerde Öfkenin Yordayıcıları Olarak Kişilik, İyi Oluş ve Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Selçuk, S. (2021). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Açısından Bağlanma Stili, Kadına Yönelik Şiddet Tutumu ve Benlik Saygısının İncelenmesi (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Şengül-Kılıç, F. M. (2021). Evli kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerinde toplumsal cinsiyet rolleri, algılanan sosyal destek ve eş desteği etkisinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Sezer, F. (2013). Psikolojik iyi olma durumu üzerine etkili faktörler. *NWSA-Education Sciences*, 8(4), 489-504.
- Şahin, Z. (2018). Aile içi Şiddet maduru olan kadınlarda kendilik algısı, psikopatoloji ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri (Master's thesis, IŞık Üniversitesi).
- TaŐdemir AfŐar, S. (2015). TÜRKİYE'DE ŞİDDETİN" KADIN YÜZÜ". *Sosyoloji Konferansları*, (52).
- Telef, B. B. (2011). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. 11. Psikolojik DanıŐma ve Rehberlik Kongresi, 3-5 Ekim, Selçuk- İzmir.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Türkmen, E. (2019). Üniversite öğrencilerinde kişilik özellikleri depresif belirtiler ve öfke ifade biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- Uyar, M. (2019). Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini yordamada bağlanma tarzları ve bilişsel duygu düzenlemenin rolünün incelenmesi (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Şenol, D., & Mazman, İ. (2014). Çocuğa uygulanan şiddet: Türkiye özelinde sosyolojik bir yaklaşım. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(1), 11-17.
- Wisner, C., Gilmer, T., Saltzman, L., & Zink, T. (1999). Kadınlara yönelik yakın partner şiddeti. *Aile Hekimliği Dergisi*, 48 (6), 439-443.
- Women, E. V. T., & Sivas, S. O. (2011). Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Sivas İli (Cumhuriyet Üniversitesi) Örneği.
- Yöndem, Z. D., & Bıçak, B. (2008). Öğretmen adaylarının öfke düzeyi ve öfke tarzları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-15.
- Yan, S., Wang, W., Kuang, S., Wu, Y., Zhang, Y., & Li, H. (2023). The relationships between trait anger, forgiveness, and subjective well-being during the COVID-19 pandemic: a moderated mediating model under lockdown situation. *Current Psychology*, 1-10. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04500-9>
- Yavuz-Gümüş, S. (2011). Saldırganlık İle Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yiğit, E. (2018). Evli kadınlarda aile içi şiddet ile evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, A., & AVCI, İ. A. (2015). 15-49 yaş grubu evli kadınların bazı toplumsal cinsiyet özellikleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişki. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 180-193.
- Yılmaz, E. (2016). Yönetim kuramları ve eğitim yönetimi. İ. Maya (Edt.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (1.baskı., pp. 89–111). Lisans Yayıncılık. DOI or URL
- Yılmaz, T., & Karakuş, C. (2019). Klinik psikoloji bağlamında kadına yönelik aile içi şiddetin değerlendirilmesi: Kadın, çocuk ve meslek elemanlarının psikolojisi üzerine bir gözden geçirme çalışması. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*.

Ekler

Ek 1. AYDINLATILMIŞ ONAM

Bu çalışma, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı Dr. Bingül Subaşı HARMACI danışmanlığında Psikolog Merve Nur Güngör'ün tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen bir çalışmadır.

Bu çalışmanın amacı şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin sosyodemografik özelliklerine bakılarak incelenmesidir.

Araştırma kapsamında sunulan anketler tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistiksel veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz araştırma sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Bu araştırmaya katılmak sizin isteğinize bağlı olarak, katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katıldıktan sonra, anketin herhangi bir anında kendinizi kötü hissetmeniz durumunda araştırmadan çekilmekte tamamen özgürsünüz.

Araştırmamıza yapmış olduğunuz katkılar için çok teşekkür ederiz

Psikolog

Merve Nur Güngör

Bu araştırmaya katılmayı kabul ediyorum. Evet () Hayır ()

Yukarıdaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulanmasını onayladım.

İsim:

İmza:

Ek-2. BİLGİLENDİRME FORMU

(Anket çalışmaları için form doldurulması gerekmektedir)

Bu çalışmanın amacı şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyi ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin sosyo-demografik özelliklere göre incelenmesidir.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunduk. Demografik bilgi formu sizin yaş, cinsiyet gibi demografik özellikleriniz hakkındaki soruları içermektedir.

Ölçekler ise sizin sürekli öfke ve psikolojik iyi oluşunuzu ölçmektedir. Bu araştırmaya katılmak sizin isteğinize bağlı olarak, katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi, ölçeklerde ve görüşmelerde verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Eğer çalışmayla ilgili herhangi bir şikâyet, görüş veya sorunuz varsa bu çalışmanın araştırmacılarından biri olan Psk. Merve Nur Güngör ile iletişime geçmekten lütfen çekinmeyiniz.
(20211200@std.neu.edu.tr telefon: 0530 159 24 86).

Eğer araştırmanın sonuçlarıyla ilgileniyorsanız, Ocak 2023 tarihinden itibaren araştırmacıyla iletişime geçebilirsiniz.

Katıldığınız için tekrar teşekkür ederim.

Merve Nur GÜNGÖR

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans,

Yakın Doğu Üniversitesi,

Lefkoşa.

Ek-3. SOSYO-DEMOGRAFİK VERİ FORMU

Değerli katılımcı,

Sizden katılmanızı istediğim ‘ Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke ve Psikolojik İyi Oluş düzeylerini Sosyodemografik Özelliklere Göre İncelenmesi amacı taşıyan çalışmamda destek sağlamanızdır. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bölümü’nde Yüksek Lisans Öğrencisi olan Psikolog Merve Nur Güngör tarafından, Dr. Bingül Subaşı’nın tez danışmanlığında yürütülen Yüksek Lisans tez araştırmasıdır. Bu çalışmada, Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyi ve psikolojik iyi oluşla ilişkisinin incelenmesi hedeflenmiştir. Sizlerden alınacak bu bilgiler bilimsel açıdan oldukça değerli olacaktır. Bu amaçla size bazı sorular sorulacaktır. Bu sorulara açık yüreklilikle yanıt vermeniz beklenmektedir. Sizden aldığımız yanıtlar bu araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Araştırmaya katılım tamamen isteğe bağlıdır. Araştırmaya katıldıktan sonra, anketin herhangi bir anında kendinizi kötü hissetmeniz durumunda araştırmadan çekilmekte tamamen özgürsünüz.

Tezi Hazırlayan: Merve Nur Güngör

Ek.4. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Yaşınız	
Cinsiyetiniz	Kadın () Erkek ()
Eğitim Durumunuz:	1 () yok 2 () ilkokul 3 () ortaokul 4 () lise 5 () lisans ve üstü

Psikolojik ve ya fiziksel şiddete maruz kalma durumunuz	Evet () Hayır ()
Gelir düzeyi	1 () 0000-1000tl 2 () 1000-3000tl 3 () 3000-6000tl 4 () 6000-10000tl 5 () 10000tl ve üstü

Ek-5. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ

Aşağıda katılıp ya da katılmayacağınız 8 ifade vardır. 1–7 arasındaki derecelendirmeyi kullanarak, her bir madde için uygun olan cevabınızı belirtiniz.

1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılmıyorum 4 Kararsızım 5 Biraz Katılıyorum 6 Katılıyorum 7 Kesinlikle Katılıyorum

1. Amaçlı ve anlamlı bir yaşam sürdürüyorum
2. Sosyal ilişkilerim destekleyici ve tatmin edicidir
3. Günlük aktivitelere bağlı ve ilgiliyim
4. Başkalarının mutlu ve iyi olmasına aktif olarak katkıda bulunurum
5. Benim için önemli olan etkinliklerde yetenekli ve yeterliyim
6. Ben iyi bir insanım ve iyi bir hayat yaşıyorum
7. Geleceğim hakkında iyimserim
8. İnsanlar bana saygı duyar

Ek-6. SÜREKLİ ÖFKE ÖLÇEĞİ SORULARI

. Aşağıda, kişilerin kendilerine ait duygularını anlatırken kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyunuz, sonra da genel olarak nasıl hissettiğinizi düşününüz ve ifadelerin sağ taraflarındaki sayılar arasında sizi en iyi tanımlayan ifadeyi seçerek, üzerine (X) işareti koyunuz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman kaybetmeksizin, genel olarak nasıl hissettiğinizi gösteren ve sizi tanımlayan cevabı işaretleyiniz.

1. Çabuk parlarım.

- Hiç tanımlamıyor
- Biraz Tanımlıyor
- Oldukça Tanımlıyor
- Tümüyle Tanımlıyor

2. Kızgın mizaçlıyım.

- Hiç tanımlamıyor
- Biraz Tanımlıyor
- Oldukça Tanımlıyor
- Tümüyle Tanımlıyor

3. Öfkesi burnunda bir insanım

- Hiç tanımlamıyor
- Biraz Tanımlıyor
- Oldukça Tanımlıyor
- Tümüyle Tanımlıyor

4. Başkalarının hataları, yaptığım işi yavaşlatınca kızarım.

- Hiç tanımlamıyor
- Biraz Tanımlıyor
- Oldukça Tanımlıyor
- Tümüyle Tanımlıyor

5. Yaptığım iyi bir işten sonra takdir edilmemek canımı sıkır.

- Hiç tanımlamıyor
- Biraz Tanımlıyor
- Oldukça Tanımlıyor
- Tümüyle Tanımlıyor

Ek-7. ETİK KURULU İZİNİ

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

09.11.2022

Sayın Merve Nur Güngör

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2022/1373 proje numaralı ve “Şiddete Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke ve Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Sosyodemografik Özelliklere Göre İncelenmesi” başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Prof. Dr. Aşkın KIRAZ

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Koordinatörü

Ek-8. İZİNLER

Sayı: 2022/ 10
Konu: Merve Nur GÜNGÖR

05/08/2022

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
(Lisanüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikolojisi Yüksek Lisans Etik Kurulu'na)

Klinik Psikolojisi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Psikolog Merve Nur GÜNGÖR'e 'Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyi ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek' tez çalışmasında şiddete uğrayan kadınlara ulaşabilmesi hususunda Muş İnsani Yardım Derneği olarak gerekli desteği sağlamış bulunmaktayız.

Gereğini bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

Şerafettin YILDIZ
Dernek Başkanı

Sunay Mh. Afetler Cd. Süne Apartmanı No: 17 A
MUŞ/ Merkez Tel: 0436 212 02 49

sevgi ve
kardeşliğin
teminatıdır

KKTC Sevgi ve Kardeşlik Derneği (SEVKAD) olarak,

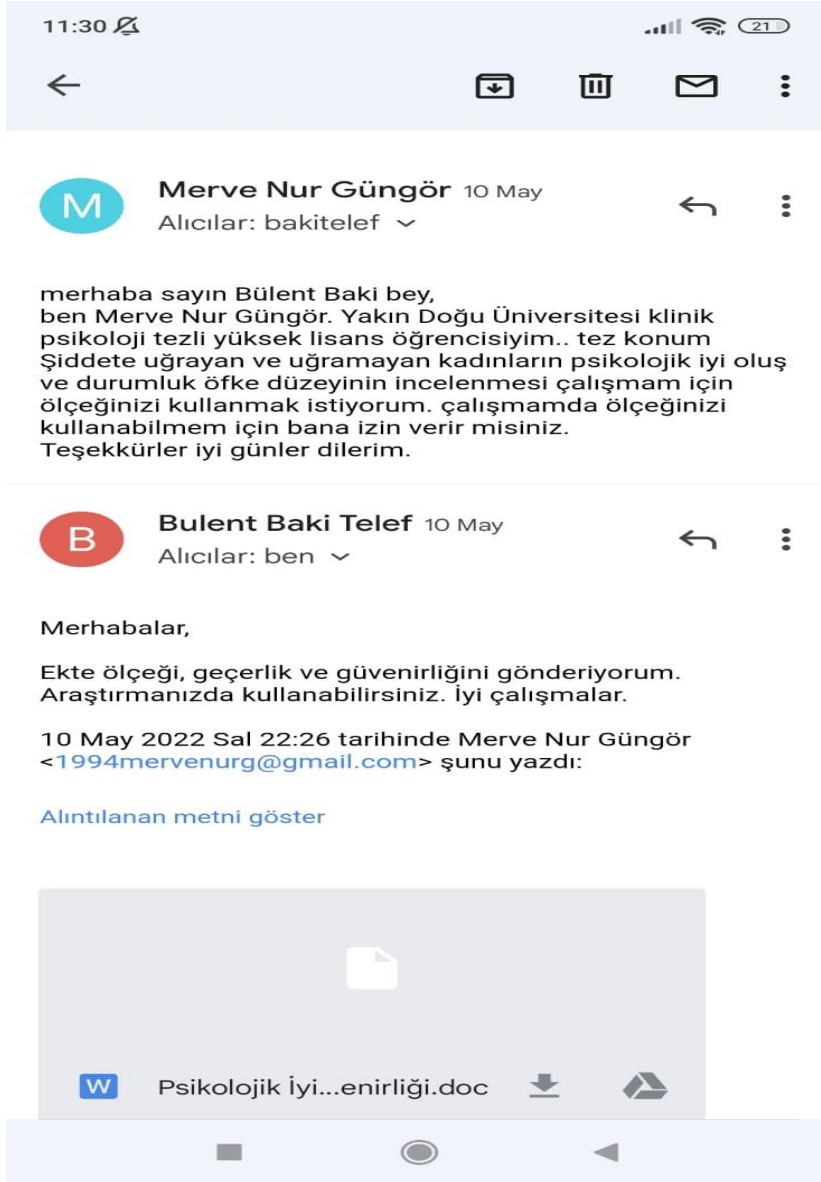
Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Psikolog Merve Nur Güngör'e "*Şiddete Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Düzeyi ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi İncelemek Tez Çalışmasında*" şiddete uğrayan kadınlara ulaşabilmesi hususunda gerekli desteği sağlamış bulunmaktayız.

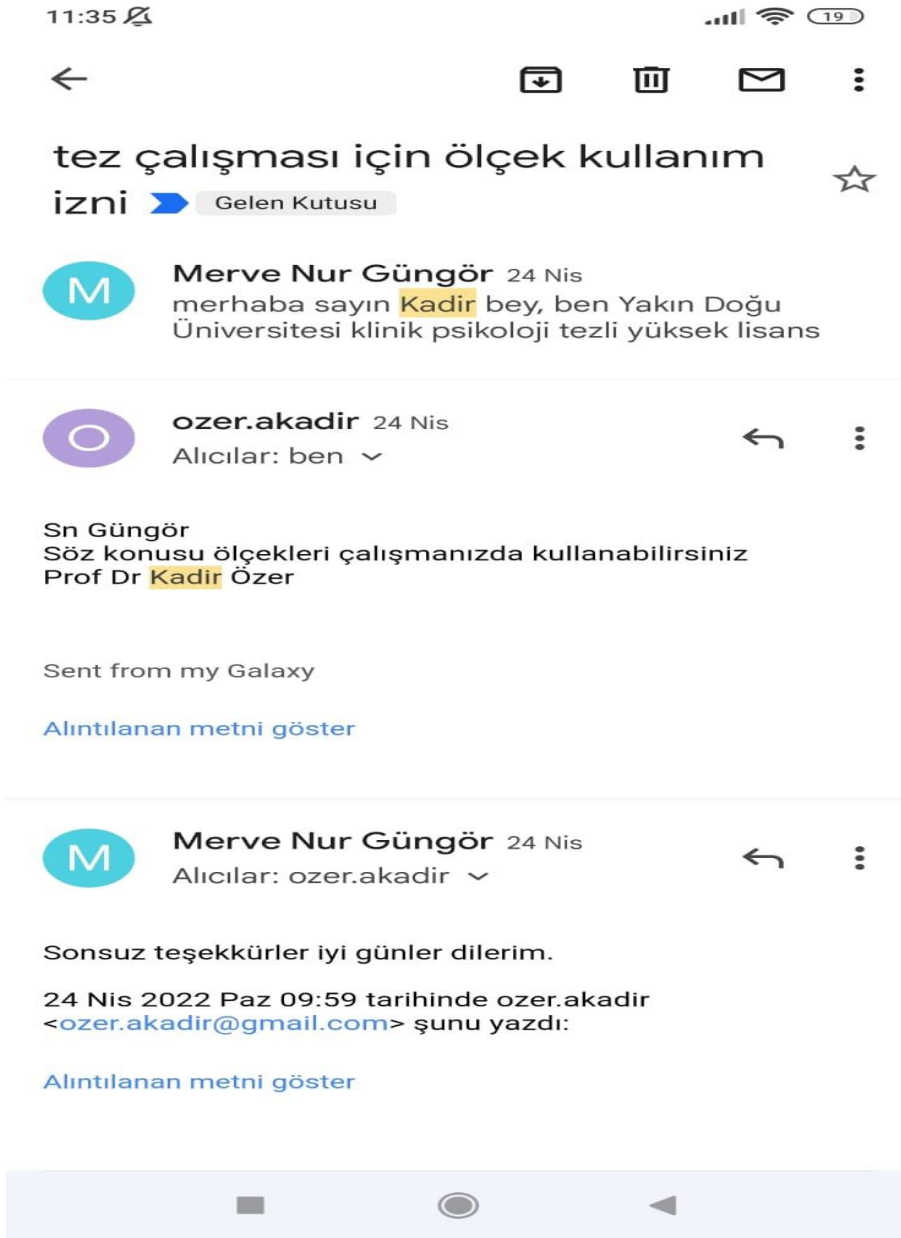
SEVKAD GENEL BAŞKANI
HÜSEYİN ŞAHİN

📍 SEVKAD Genel Merkez
Abdiçavuş sok. Surlarıçı No:34
Lefkoşa / KKTC
☎ Tel: 0548 855 1996
✉ Info@sevkad.org
🌐 www.sevkad.org

facebook/kktcsevkad

tweeter/kktcsevkad

Özgeçmiş

Ad/Soy ad: Merve Nur GÜNGÖR

Doğum tarihi/doğum yeri: 01.01.1995/Muş/Türkiye

Araştırmacı ilkokul, ortaokul, lise eğitimini Muş' ta tamamlamıştır. 2013 yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat bölümü psikoloji bölümüne başlamıştır. 2018 yılında mezun olmuştur. Üstün bir başarı puanıyla lisans eğitimini tamamlamış. Dört kez yüksek şeref öğrencisi olmuştur. Muş Ada Rehabilitasyon ve Fizyoterapi Özel Eğitim merkezinde 2019 yılından 2020 yılına kadar 2 yıl psikolog olarak,2021 yılında ise 1 yıl boyunca Müdür olarak görev yapmıştır. Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji tezli yüksek lisans eğitim dönemini 4.00 tam ortalama ile bölüm birincisi olarak tamamlamış bulunmaktadır. Araştırmacı 2022 yılında Lefkoşa Yakın Doğu Devlet Hastanesinde Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde(TRSM) klinik psikoloji yüksek lisans stajını tamamlamıştır. Şuan İstanbul'da Terappin adlı bir şirkette 2022 yılından itibaren psikolog olarak aktif bir çalışma hayatı bulunmaktadır. Ayrıca bir tekstil firmasının da endüstriyel psikoloğu olarak çalışmaktadır.

İNTİHAL RAPORU

Turnitin Originality Report					
Processed on: 15-May-2023 14:08 EEST ID: 2093648651 Word Count: 13273 Submitted: 1	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Similarity Index</th> <th>Similarity by Source</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>15%</td> <td> Internet Sources: 14% Publications: 5% Student Papers: 6% </td> </tr> </tbody> </table>	Similarity Index	Similarity by Source	15%	Internet Sources: 14% Publications: 5% Student Papers: 6%
Similarity Index	Similarity by Source				
15%	Internet Sources: 14% Publications: 5% Student Papers: 6%				
Şiddete Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Düzeyi ve Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi By Merve Nur Güngör					
2% match (Internet from 01-Apr-2019)	http://dergipark.gov.tr/download/article-file/393686				
1% match (Internet from 03-Feb-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/632012/yokAcikBilim_10210240isAllowed=y&sequence=-1				
1% match (Internet from 04-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/105693/yokAcikBilim_10320166isAllowed=y&sequence=-1				
1% match (Internet from 30-Sep-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/395242/yokAcikBilim_10209534isAllowed=y&sequence=-1				
1% match (Internet from 28-Jun-2022)	http://docs.neu.edu.tr/library/9172919255.docx				
1% match (Internet from 17-Dec-2019)	https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/721304				
1% match (Internet from 03-Sep-2022)	https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1203915				
1% match (student papers from 18-Aug-2021)	Submitted to Cyprus International University on 2021-08-18				
< 1% match (Internet from 15-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/611847/yokAcikBilim_10138923isAllowed=y&sequence=-1				
< 1% match (Internet from 04-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/90710/yokAcikBilim_10021231isAllowed=y&sequence=-1				
< 1% match (Internet from 05-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/570412/yokAcikBilim_10112151isAllowed=y&sequence=-1				
< 1% match (Internet from 21-Jun-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/630511/yokAcikBilim_10325830				
< 1% match (Internet from 12-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/282478/yokAcikBilim_10318530isAllowed=y&sequence=-1				
< 1% match (Internet from 14-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/278444/yokAcikBilim_10296250isAllowed=y&sequence=-1				
< 1% match (Internet from 18-Oct-2022)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/663158/yokAcikBilim_10231899sequence=-1				
< 1% match (Internet from 25-Jan-2021)	http://docs.neu.edu.tr/library/6819659340.pdf				
< 1% match (Internet from 11-Mar-2023)	https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/105270270isAllowed=y&sequence=-1				